

VENDIM
Nr. 452, datë 11.7.2012

PËR LENDFILLET E MBETJEVE[□]

(Ndryshuar me vendimin nr. 389, datë 27.6.2018, nr. 846, datë 28.10.2020)

(I përditësuar)

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të neneve 43, pikat 6 e 7, 44, pika 3, 45 e 64 të ligjit nr. 10 463, datë 22.9.2011 “Për menaxhimin e integruar të mbetjeve”, me propozimin e Ministrisë të Mjedisit, Pyjeve dhe Administrimit të Ujërave dhe Ministrisë të Punëve Publike dhe Transportit, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

I. Përcaktimin e kërkesave të sakta teknike dhe operacionale për mbetjet dhe lendfillet, të masave dhe procedurave për parandalimin ose pakësimin sa më shumë të efekteve të mundshme negative në mjedis, në veçanti ndotjen e ujërave sipërfaqësore, ujërave nëntokësore, tokës dhe ajrit, si edhe në mjedisin global, përfshirë efektin serrë dhe çdo lloj rreziku që mund të shkaktohet ndaj shëndetit të njeriut nga asgjësimi i mbetjeve në lendfill, gjatë gjithë ciklit të jetës së tij.

II. Në kuptim të këtij vendimi:

a) Termat e mëposhtëm të kësaj pike, kanë kuptimin që u është dhënë sipas ligjit nr. 10 463, datë 22.9.2011 “Për menaxhimin e integruar të mbetjeve”:

i) “mbetje”;

ii) “mbetje shtëpiake”;

iii) “mbetje e rrezikshme”;

iv) “mbetje jo e rrezikshme”;

v) “mbetje inerte”;

vi) “depozitim nën tokë” është një lloj operacioni asgjësimi, i parashikuar në shkronjën D1 të shtojcës 1 të ligjit “Për menaxhimin e integruar të mbetjeve”;

vii) “asgjësim” ka kuptimin e dhënë në pikën 3 të nenit 3 të ligjit “Për menaxhimin e integruar të mbetjeve”;

viii) “lendfill”;

ix) “lëng kullues”;

x) “mbetje bio”;

xi) “kërkues”;

xii) “mbetje e lëngshme”;

xiii) “person”;

b) “Mbetje e biodegradueshme” nënkupton çdo mbetje që është e aftë t’i nënshtrohet dekompozimit anaerobik (në mungesë të oksigjenit) ose aerobik (në prani të oksigjenit), siç janë mbetjet nga ushqimet, mbetje bimore nga parqet, kopshtet, letra e kartoni dhe që përfshin mbetje bio;

c) “Eluat” ose “lëndë e holluar” nënkupton solucionin që përftohet nga një test lëngëzimi në kushte laboratorike;

ç) “Vendndodhja/vendi i lendfillit ekzistues” nënkupton vendndodhjen e një lendfilli të pajisur me leje mjedisi dhe që është operacional në datën kur ky vendim hyn në fuqi;

d) “Mbajtës i mbetjeve” nënkupton gjeneruesi i mbetjeve ose personi që ka në zotërim

---

[□]Ky vendim transponzon direktivën e Këshillit 1999/31/EC të 26 prillit 1999 për lendfillin e mbetjeve (31999L003. OJ L 182/1, datë 16.7.1999, dhe vendimin e Këshillit 2003/33/EC të 19 dhjetorit 2002, (32003D0033), i cili vendos kriteret dhe procedurat për pranimin e mbetjeve në lendfill, në zbatim të nenit 16 të shtojcës II të direktivës 1999/31/EC. OJ L 11/27, datë 16.1.2003.

mbetjet;

dh) “Qendër banimi e izoluar” nënkupton një qendër:

i) me jo më shumë se 500 banorë për komunë, bashki apo rreth dhe jo më shumë se 5 banorë për kilometër katror; dhe

ii) ku distanca nga qendra urbane më e afërt me të paktën 250 banorë për kilometër katror është jo më pak se 50 km, ose ka akses të vështirë rrugor në qendrat më të afërta urbane, për shkak të kushteve meteorologjike gjatë një pjese të rëndësishme të vitit;

e) “Gaz i lëndfillit” nënkupton të gjithë gazrat e gjeneruar nga asgjësimi i mbetjeve në lëndfill;

ë) “Operator” nënkupton personin që është përgjegjës për një lëndfill, sipas kuptimit të dhënë në shkronjën “a” të pikës 33 të nenit 3 të ligjit nr. 10 463, datë 22.9.2011 “Për menaxhimin e integruar të mbetjeve”;

f) “Trajtim” nënkupton proceset (fizike, termike, kimike ose biologjike, përfshirë edhe ndarjen) të cilat ndryshojnë karakteristikat e mbetjeve me qëllim që të pakësojnë vëllimin dhe natyrën e rrezikshme të tyre, të lehtësojnë trajtimin ose të rrisin rikuperimin e tyre.

III. PËRJASHTIME

1. Ky vendim nuk zbatohet për:

a) llumrat, përfshirë llumrat nga trajtimi i ujërave të zeza dhe ato nga pastrimi i kanaleve/përrenjve, apo llumra të ngjashme që shtrihen mbi tokë, me qëllim plehërimin ose përmirësimin e saj;

b) mbetjet inerte, që janë të përshtatshme e që përdoren në punime rrizhullimi/restaurimi dhe punime mbushëse ose për qëllime ndërtimi, në lëndfille;

c) llumra të tjera jo të rrezikshme, që depozitohen përgjatë kanaleve/përrenjve, në ujërat sipërfaqësore, në shtratin e tyre dhe nën këtë shtrat;

ç) dherat e pandotura ose mbetjet inerte jo të rrezikshme, që dalin nga gërmimet dhe nxjerrjet, trajtimi e depozitimi i mineraleve, si dhe nga funksionimi i guroreve;

d) tipat e mbetjeve që janë të përjashtuara nga lëndfillët, ashtu siç përcaktohet në nenin 44 të ligjit nr. 10 463, datë 22.9.2011 “Për menaxhimin e integruar të mbetjeve”.

2. Dispozitat e pikave 6, shkronja “d”, 10, 11, 14, 18, aneksi I, seksionet 3 dhe 4, dhe aneksi V, seksionet 3 dhe 5, nuk zbatohen për:

a) vendet e lëndfilleve ekzistuese për mbetjet jo të rrezikshme ose inerte me një kapacitet total që nuk tejkalon 15 000 (pesëmbëdhjetë mijë) tonë ose me një prurje vjetore që nuk tejkalon 1 000 (një mijë) tonë, që funksionojnë në ishuj e kur ky është i vetmi lëndfill në atë ishull dhe është i destinuar ekskluzivisht për asgjësimin e mbetjeve të gjeneruara në atë ishull. Çdo vend i ri lëndfilli që do të ndërtohet në ishull (pasi kapaciteti total i këtij lëndfilli ekzistues të jetë përdorur) do të plotësojë kërkesat e këtij vendimi;

b) vendet e lëndfilleve të mbetjeve jo të rrezikshme ose inerte në qendra banimi të izoluar, në qoftë se vendi i lëndfillit destinohet për asgjësimin e mbetjeve të gjeneruara vetëm nga ajo qendër banimi e izoluar.

IV. KËRKESA TË PËRGJITHSHME PËR TË GJITHA KATEGORITË E LËNDFILLIT

3. Vendet e të gjitha lëndfilleve të reja plotësojnë kërkesat e përgjithshme të aneksit I.

4. Agjencia Kombëtare e Mjedisit siguron që leja e mjedisit, për çdo vend lëndfilli të ri, të përmbajë kushtet që respektojnë dispozitat e pikës 5.

V. INFORMACIONI SHITESË QË DUHET TË PËRFSHIHET NË KËRKESËN PËR LEJE MJEDISI

5. Në përputhje me ligjin nr. 10 448, datë 14.7.2011 “Për lejet e mjedisit”, kërkesa për lejen e mjedisit, e tipit A ose e B, për një vend lëndfilli, përfshin edhe informacion për:

a) identitetin e kërkuesit dhe të operatorit, kur ata janë entitete të ndryshme;

b) llojet dhe sasi të totale të mbetjeve që do të asgjësohen;
c) kapacitetin e propozuar të vendit të asgjësimit;
ç) vendin, përfshirë edhe karakteristikat e tij hidrogeologjike e geologjike;
d) metodat e propozuara për parandalimin dhe pakësimin e niveleve të ndotjes;
dh) operacionet e propozuara, vetëmonitorimin dhe planin e kontrollit;
e) planin e propozuar për mbylljen e lëndfillit dhe procedurat e kujdesit pas mbylljes;
ë) raportin e vlerësimit të ndikimit në mjedis, në rast se, në zbatim të ligjit nr. 10 440, datë 7.7.2011 “Për vlerësimin e ndikimit në mjedis”, është kërkuar një i tillë, dhe çdo informacion që është dhënë nga zhvilluesi;

f) garanci financiare nga kërkuesi, siç parashikohet nga neni 46, i ligjit nr. 10 463, datë 22.9.2011 “Për menaxhimin e integruar të mbetjeve”.

VI. KËRKESA SHITESË QË DUHEN MARRË NË KONSIDERATË GJATË SHQYRTIMIT TË NJË KËRKESË PËR LEJE MJEDISI

6. Në përputhje me ligjin nr. 10 448, datë 14.7.2011 “Për lejet e mjedisit”, Agjencia Kombëtare e Mjedisit nuk miraton kërkesën për leje mjedisi për një vend lëndfilli, në qoftë se nuk është e bindur që:

a) lëndfilli është në përputhje me të gjitha kërkesat përkatëse të legjislacionit shqiptar dhe të këtij vendimi;

b) drejtuesi teknik që do të menaxhojë vendin e lëndfillit ka kapacitetin e duhur teknik e menaxherial për këtë qëllim, të vërtetuar përmes dokumentacionit përkatës;

c) operatorëve dhe stafit të lëndfillit u ofrohen trajnime nga ana profesionale dhe teknike;

ç) lëndfilli do të operohet duke ndërmarrë masat e nevojshme për parandalimin e aksidenteve dhe për kufizimin e pasojave të tyre;

d) janë marrë masat e duhura, përmes një garancie financiare, para fillimit të operacioneve të asgjësimit, që sigurojnë plotësimin e të gjitha detyrimeve, përfshirë ato për kujdesin pas mbylljes, të përcaktuara në lejen e mjedisit, dhe që janë ndjekur procedurat e mbylljes, të kërkuara nga ligji nr. 10 463, datë 22.9.2011 “Për menaxhimin e integruar të mbetjeve”, si dhe nga ky vendim. Kjo garanci ose ekuivalenti i saj mbahen për aq kohë sa kërkohet për kryerjen e operacioneve të mirëmbajtjes e të kujdesit pas mbylljes të lëndfillit, në përputhje me parashikimet në kapitullin X. Kjo kërkesë nuk zbatohet për lëndfilltet e mbetjeve inerte;

dh) projekti i lëndfillit është në përputhje me planet përkatëse të menaxhimit të mbetjeve, të referuara në nenet 10 e 12 të ligjit nr. 10 463, datë 22.9.2011 “Për menaxhimin e integruar të mbetjeve”.

7. Inspektorati përkatës për Mjedisin, para fillimit të operacioneve të asgjësimit, inspekton vendin e propozuar për lëndfillin, me qëllim që të sigurohet se vendi i propozuar është në përputhje me të gjitha kushtet përkatëse të lejes së mjedisit.

8. Inspektimi nuk e çliron operatorin nga përgjegjësia që ka për respektimin e kushteve të lejes së mjedisit.

VII. KËRKESA SHITESË QË DUHEN PËRFSHIRË NË LEJEN E MJEDISIT PËR VENDIN E LËNDFILLIT

9. Në përputhje me ligjin nr. 10 448, datë 14.7.2011 “Për lejet e mjedisit”, leja e mjedisit e tipit A ose B për një vend lëndfilli duhet të përfshijë, gjithashtu, informacionin dhe kërkesat që vijnë për:

a) kategorinë e lëndfillit;

b) listën e llojeve të përcaktuara të mbetjeve që lejohen të depozitohen në lëndfill;

c) sasinë totale të mbetjeve që lejohet të depozitohet në lëndfill;

ç) kërkesat për përgatitjen e lëndfillit, operacionet e asgjësimit në lëndfill dhe procedurat e vetëmonitorimit e të kontrollit të lëndfillit, përfshirë edhe planet e emergjencës (aneksi V, seksioni 4.2);

d) kërkesat kushtëzuese për operacionet e mbylljes dhe të kujdesit pas mbylljes;

dh) detyrimin e operatorit për të raportuar, të paktën, një herë në vit në Agjencinë

Kombëtare të Mjedisit, për llojet dhe sasitë e mbetjeve të asgjësuara dhe për rezultatet e programit të vetëmonitorimit.

VIII. PROCEDURAT E PRANIMIT TË MBETJEVE NË LENDFILL

10. Mbajtësi i mbetjeve, përpara apo gjatë dorëzimit të mbetjeve në vendin e lendfillit, ose përpara apo gjatë dorëzimit të parë të një serie dorëzimesh të të njëjtit lloj mbetjesh, i tregon operatorit me anë të dokumentacionit shoqërues të mbetjeve, se:

a) në përputhje me kushtet e lejes së mjedisit, mbetjet mund të pranohen në këtë vend; dhe

b) ai i përmbush kriteret e pranimit, të përcaktuara në aneksin II.

11. Ministri dhe ministri përgjegjës për punët publike, me urdhër të përbashkët, përcaktojnë opsionet e asgjësimit në lendfill, që janë të mundshme në zbatim të këtij vendimi, si dhe në zbatim të anekseve, bashkëlidhur këtij vendimi.

12. Operatori, para pranimit të mbetjeve në vendin e lendfillit, kryen procedurat e mëposhtme të hyrjes:

a) kontrollon dokumentacionin shoqërues të mbetjeve;

b) inspekton me sy mbetjet në hyrje të vendit të lendfillit dhe në pikën e depozitimit;

c) verifikon përputhshmërinë e mbetjeve me përshkrimin e dhënë në dokumentacionin e dorëzuar nga mbajtësi;

ç) kur në zbatim të kërkesave të seksionit 1.3 të aneksit II, për verifikimet në vend, merren dhe analizohen mostra përfaqësuese, marrja e mostrave dhe ruajtja e tyre dhe e rezultateve të analizave bëhet në përputhje me aneksin II, seksioni 3. Këto mostra ruhen për, të paktën, 1 (një) muaj;

d) lëshon dokument me shkrim për marrjen e çdo dërgese të pranuar në vend;

dh) plotëson regjistrin përkatës me sasitë dhe karakteristikat e mbetjeve të depozituara, duke shënuar origjinën, datën e dorëzimit, identitetin e gjeneruesit ose të grumbulluesit të mbetjeve shtëpiake, kurse në rastin e mbetjeve të rrezikshme shënon edhe vendndodhjen e saktë. Ky informacion i vihet në dispozicion Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, për qëllime statistikore.

13. Operatori, në rast se nuk i pranon mbetjet në lendfill, njofton menjëherë Agjencinë Kombëtare të Mjedisit për mospranimin e mbetjeve.

14. Operatori, për lendfillin, sipas pikës 2 të kapitullit III "Përjashtimet" të këtij vendimi, që përjashtohen nga dispozitat e këtij vendimi:

a) inspekton me sy, rregullisht, mbetjet në pikën e depozitimit, për të siguruar që në vend pranohen vetëm mbetje jo të rrezikshme nga ishulli ose nga qendra e banuar e izoluar;

b) plotëson regjistrin për sasitë e mbetjeve që janë depozituar në vend.

IX. KONTROLLI DHE PROCEDURAT E VETËMONITORIMIT NË FAZËN OPERACIONALE

15. Operatori, gjatë fazës operationale të një lendfilli, kryen procedurat e kontrollit dhe vetëmonitorimit, të specifikuara në aneksin V.

16. Operatori informon Agjencinë Kombëtare të Mjedisit për çdo ndikim negativ të rëndësishëm në mjedis, që mund të identifikohet gjatë kryerjes së procedurave të kontrollit dhe vetëmonitorimit.

17. Agjencia Kombëtare e Mjedisit, në rastet kur identifikohet ndonjë ndikim negativ i rëndësishëm në mjedis, njofton operatorin për të marrë masa dhe për kohën se kur ai duhet t'i marrë ato. Këto masa ndërmerren me shpenzimet e operatorit.

18. Leja e mjedisit specifikon periudhën kohore në të cilën operatori duhet të raportojë në Agjencinë Kombëtare të Mjedisit dhe të gjitha rezultatet e vetëmonitorimit, sipas të dhënave të grumbulluara. Raportimi të jetë jo më pak se një herë në vit. Këto raporte përdoren për të treguar përputhshmërinë me kushtet e vendosura në lejen e mjedisit dhe për të rritur shkallën e njohjes për reagimin/sjelljen e mbetjeve në lendfill.

19. Kontrolli i cilësisë së operacioneve analitike të kontrollit e vetëmonitorimit dhe/ose të

analizave, të referuara në pikën 17 të këtij vendimi kryhet nga laboratorë të specializuar.

X. PROCEDURAT E MBYLLJES DHE TË KUJDESIT PAS MBYLLJES

20. Operatori i vendit të lëndfillit fillon procedurat e mbylljes për të gjithë vendin e lëndfillit ose për një pjesë të tij, vetëm kur:

- a) janë përmbushur kushtet përkatëse, të përcaktuara në lejen e mjedisit;
- b) kërkesa e tij për mbyllje është miratuar nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit;
- c) kur kërkohet, me një vendim të argumentuar teknikisht, nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit.

21. Agjencia Kombëtare e Mjedisit, përpara se të vendosë mbylljen ose jo të vendit të lëndfillit, kryen një verifikim teknik përfundimtar në vend dhe vlerëson të gjitha raportet e dorëzuara nga operatori.

22. Agjencia Kombëtare e Mjedisit, kur vlerëson se janë përmbushur të gjitha kërkesat e vendosura në lejen e mjedisit për mbylljen e lëndfillit dhe që, vendi i lëndfillit nuk paraqet ndonjë rrezik për shëndetin e njeriut a mjedisin, i komunikon, me shkrim, operatorit vendimin për miratimin e mbylljes së vendit të lëndfillit.

23. Ministri firmos aktin e miratimit të vendimit të mbylljes dhe të kujdesit të lëndfillit pasi ai është miratuar teknikisht nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit.

24. Miratimi i mbylljes së vendit të lëndfillit nuk ia pakëson përgjegjësinë operatorit për të përmbushur kushtet e lejes së mjedisit, përfshirë edhe përgjegjësitë specifike që vijnë:

a) Operatori është përgjegjës për mirëmbajtjen, vetëmonitorimin dhe kontrollin e vendit të lëndfillit gjatë fazës së kujdesit pas mbylljes, për atë kohë sa do t'i kërkohet nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit, duke marrë në konsideratë periudhën kohore gjatë së cilës vendi i lëndfillit mund të paraqesë rrezik për shëndetin e njeriut ose mjedisin.

b) Operatori njofton Agjencinë Kombëtare të Mjedisit për ndonjë ndikim negativ të rëndësishëm në mjedis, të zbuluar gjatë kryerjes së procedurave të kontrollit, dhe zbaton vendimin e Agjencisë Kombëtare të Mjedisit për natyrën, shkallën dhe afatin kohor të masave që duhen marrë.

c) Operatori i vendit, pavarësisht nga legjislacioni në fuqi për përgjegjësinë e mbajtësve të mbetjeve, është përgjegjës, sipas kërkesave të aneksit V, për vetëmonitorimin dhe analizimin e gazrave të lëndfillit, të lëngjeve që kullojnë prej tij dhe të regjimit të ujërave nëntokësore në afërsi të vendit, për atë kohë sa Agjencia Kombëtare e Mjedisit e konsideron lëndfillin që mund të paraqesë rrezik për shëndetin e njeriut ose mjedisin.

XI. VENDET E VENDDEPOZITIMEVE EKZISTUESE

25. *Operatori i një venddepozitimi ekzistues, deri në datën 31 dhjetor 2022 përgatit një plan përmirësimi të venddepozitimit dhe e paraqet atë për miratim në Agjencinë Kombëtare të Mjedisit.*

25/1 *Në rast se operatorët e një venddepozitimi ekzistues nuk kanë burimet financiare ose aftësitë teknike për të përgatitur planin e përmirësimit të venddepozitimit me kërkesën e operatorit të venddepozitimit, plani i përmirësimit të venddepozitimit dhe rehabilitimi mund të kryhen nga ministria përgjegjëse për mjedisin.*

25/2 *Planet e përmirësimit, të dërguara nga operatorët për miratim, pranë Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, pas datës 31 dhjetor 2018, vlerësohen dhe miratohen nga Agjencia dhe kalojnë për shqyrtim pranë Komitetit Ndërmintoror për Mbetjet, në përputhje me parashikimet e këtij vendimi.*

26. *Plani i përmirësimit, sipas përcaktimit të pikës 25, të këtij kreu, përfshin kërkesat e përcaktuara në pikën 6, të kapitullit VI, të këtij vendimi, dhe masat konkrete të përcaktuara në aneksin I/I, bashkëlidhur këtij vendimi.*

27. Agjencia Kombëtare e Mjedisit, brenda 6 (gjashtë) muajve nga marrja e planit të përmirësimit, merr vendim në qoftë se operacionet mund të vazhdojnë në bazë të planit të përmirësimit të lëndfillit dhe në bazë të këtij vendimi.

28. *Agjencia Kombëtare e Mjedisit, pasi miraton planin e përmirësimit, e dërgon atë për shqyrtim pranë Komitetit Ndërmintoror për Mbetjet, i cili vendos për masat që duhen marrë dhe periudhën e nevojshme të tranzicionit për zbatimin e tyre, periudhë e cila në çdo rast përfundon në datën 31 dhjetor 2024. Agjencia Kombëtare e Mjedisit, në rastet kur miraton planin e përmirësimit, përgatit një relacion shpjegues teknik për*

Sekretariatit Teknik të Komitetit, i cili dërgohet së bashku me planin e përmirësimit. Relacioni shpjegues përmban të dhëna mbi pikëzimin e venddepozitimit, si dhe impaktin mjedisor, ekonomik e social të zonës ku ndodhet lëndfilli. Sekretariati shqyrton të gjithë dokumentacionin e përcjellë nga AKM-ja dhe i përgatit një relacion përmbledhës Komitetit.

29. *Plani i përmirësimit i miratuar, masat e nevojshme dhe periudha e tranzicionit, e referuar në pikën 28, të këtij vendimi, përbëjnë një pjesë të lejes së mjedisit për atë venddepozitim ekzistues. Subjekti paraqitet në Qendrën Kombëtare të Biznesit (QKB) për dorëzimin e planit. Në rastin kur subjekti është i pajisur me planin e përmirësimit përpara se të pajiset me leje mjedisi, atëherë, në momentin e aplikimit pranë QKB-së ai do të paraqesë këtë plan si dokument më vete, i cili do t'i përcillet në mënyrë elektronike Ministrisë së Turizmit dhe Mjedisit, së bashku me dokumentet e tjera aplikuese.*

30. Agjencia kryen të gjitha veprimet e nevojshme për unifikimin e kushteve të lejes ekzistuese të operatorit, në përputhje me kërkesat e vendosura në planin e përmirësimit të lëndfillit të miratuar.

31. Agjencia Kombëtare e Mjedisit ndërmerr të gjithë hapat e nevojshëm për ta mbyllur këtë vend depozitimi ekzistues sa më parë të jetë e mundur dhe i kërkon operatorit të zbatojë planet e propozuara për mbylljen dhe për kujdesin pas mbylljes, në përputhje me pikën 5, shkronja “e”, dhe kapitullin X të këtij vendimi, kur vendi i një lëndfilli ekzistues:

a) sipas mendimit të saj të argumentuar, nuk mund të sillet në kushte që përputhen me këtë vendim; dhe/ose

b) *nuk arrin të pajiset me leje mjedisi, sipas dispozitave të këtij vendimi.*

32. *Operatori i vendit të venddepozitimit ekzistues, sipas dispozitave të këtij kreu, përjashtohet nga detyrimi për plotësimin e kriterëve të përcaktuara në aneksin I, të këtij vendimi, deri në datën 31 dhjetor 2030. Në çdo rast, ndalohet të depozitohen apo trajtohen mbetjet e ngurta në një venddepozitim ekzistues kur në atë zonë mbetjesh funksionon një impiant rajonal për trajtimin e mbetjeve, i cili plotëson standardet mjedisore dhe teknike.*

33. Operatori i lëndfillit të mbetjeve të rrezikshme ka detyrimin që vendi në fjalë të përmbushë kërkesat e kapitullit VIII dhe aneksit II, brenda 3 (tri) viteve nga data e hyrjes në fuqi të këtij vendimi.

XII. PAKËSIMI I MBETJEVE BIO QË SHKOJNË NË LËNDFILL

34. Objektivat që duhet të arrihen në përputhje me këtë vendim dhe parashikimet e planit kombëtar për menaxhimin e integruar të mbetjeve dhe planet rajonale e vendore janë këto:

a) Jo më vonë se pesë 5 (pesë) vjet pas hyrjes në fuqi të këtij vendimi mbetjet bashkiake të biodegradueshme që shkojnë në lëndfill pakësohen në (janë sa) 75% të sasisë totale (sipas peshës) të mbetjeve bashkiake të biodegradueshme, të gjeneruara në vitin 2010.

b) Jo më vonë se 8 (tetë) vjet pas hyrjes në fuqi të këtij vendimi mbetjet bashkiake të biodegradueshme që shkojnë në lëndfill pakësohen në (janë sa) 50% të sasisë totale (sipas peshës) të mbetjeve bashkiake të biodegradueshme, të gjeneruara në vitin 2010.

c) Jo më vonë se 13 (trembëdhjetë) vjet pas hyrjes në fuqi të këtij vendimi mbetjet bashkiake të biodegradueshme që shkojnë në lëndfill pakësohen në (janë sa) 35% të sasisë totale (sipas peshës) të mbetjeve bashkiake të biodegradueshme, të gjeneruara në vitin 2010.

XIII. KOSTOT E LËNDFILLIT TË MBETJEVE

35. Tarifa që operatori do të kërkojë për asgjësimin e mbetjeve në atë vend për një periudhë prej të paktën 30 (tridhjetë) vjetësh, në përputhje me nenin 19 të ligjit nr.10 463, datë 22.9.2011 “Për menaxhimin e integruar të mbetjeve”, do të mbulojë kostot e projektimit dhe operimit të lëndfillit, duke përfshirë kostot e garancisë financiare, të kërkuar në nenin 46 të ligjit për menaxhimin e integruar të mbetjeve dhe kostot e vlerësuara për mbylljen dhe kujdesin pas mbylljes së lëndfillit.

36. Informacioni i referuar në pikën 35 të këtij vendimi vihet në dispozicion të publikut, në përputhje me kërkesat e ligjit për të drejtën e informimit mbi dokumentet zyrtare dhe të ligjit për mbrojtjen e mjedisit.

XIV RAPORTIMET

37. Ministria përgatit, çdo 3 (tre) vjet, një raport për zbatimin e këtij vendimi dhe, në mënyrë të veçantë, të Strategjisë Kombëtare të Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve, për arritjen e objektivave të vendosur në pikën 34 të këtij vendimi.

38. Agjencia Kombëtare e Mjedisit i siguron Ministrisë të gjithë informacionin e nevojshëm teknik për përgatitjen e raportit të referuar në pikën 37 të këtij vendimi.

39. Raporti i referuar në pikën 37, vihet në dispozicion të publikut.

40. Ministri, me urdhër, përcakton kërkesat për përgatitjen e raportit sipas pikës 37, përfshirë edhe informacionin që duhet përfshirë në të.

XV. DISPOZITA PËRFUNDIMTARE

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

KRYEMINISTRI

Sali Berisha

ANEKSI I

KËRKESA TË PËRGJITHSHME PËR TË GJITHA KATEGORITË E LENDFILLEVE

1. Vendndodhja e lendfillit

1.1 Për përzgjedhjen e vendndodhjes së një lendfilli merren në konsideratë kërkesat që lidhen me:

a) distancën nga kufiri i vendit të lendfillit deri te zonat e banuara dhe zonat e pushimit/rekreative, rrjedhat e ujit, trupat ujorë dhe zonat e tjera bujqësore ose urbane;

b) ekzistencën e ujërave nëntokësore, ujërave bregdetare ose zonave natyrore të mbrojtura në këtë zonë;

c) kushtet gjeologjike dhe hidrogjeologjike në këtë zonë;

d) rrezikun e përmytjes, fundosjes, shkarjes së dherave, ose të rënies së orteqeve në këtë vend;

e) mbrojtjen e trashëgimisë natyrore e kulturore në këtë zonë.

f) dispozitat e ligjit nr. 8752, datë 23.3.2001 “Për krijimin dhe funksionimin e strukturave për administrimin dhe mbrojtjen e tokës”, të ndryshuar.

1.2 Vendndodhja e lendfillit përzgjidhet vetëm në qoftë se karakteristikat e vendit, në përputhje me kërkesat e përmendura më sipër, ose masat e duhura që do të merren, tregojnë që lendfilli nuk shkakton ndonjë rrezik serioz mbi mjedisin.

2. Kontrolli i ujërave dhe menaxhimi i lëngjeve që kullojnë nga lendfilli

2.1 Në përputhje me karakteristikat e lendfillit dhe kushtet meteorologjike të zonës merren masat e duhura, me qëllim që:

a) të kontrollohen ujërat që futen në trupin e lendfillit nga precipitimet/reshjet;

b) të parandalohet futja e ujërave sipërfaqësore dhe/ose ujërave nëntokësore në mbetjet e depozituara në lendfill;

c) të grumbullohen ujërat e kontaminuara dhe lëngjet që kullojnë nga lendfilli; Autoriteti kompetent mund të vendosë që kjo dispozitë të mos zbatohet në qoftë se vlerësimi paraprak, që merr në konsideratë vendndodhjen e lendfillit dhe mbetjet që do të pranohen aty, tregon se lendfilli nuk paraqet rrezik potencial për mjedisin.

d) ujërat e grumbullura, të kontaminuara dhe të kulluara nga lendfilli, të trajtohen në standardin që kërkohet për shkarkimin e tyre.

2.2 Dispozitat e mësipërme mund të mos zbatohen për lendfilllet e mbetjeve inerte që nuk janë të kontaminuara me mbetje të tjera.

3. Mbrojtja e tokës dhe ujit

3.1 Përzgjedhja e vendit të lendfillit dhe projektimi i tij bëhen në atë mënyrë që përmbush kushtet e nevojshme për parandalimin e ndotjes së tokës, ujërave sipërfaqësore ose nëntokësore,

duke siguruar grumbullimin eficient të lëngjeve që kullojnë nga lëndfilli, siç dhe kur kërkohet sipas seksionit 2.

Mbrojtja e tokës, ujërave nëntokësore dhe sipërfaqësore arrihet duke kombinuar barrierën gjeologjike me:

a) një shtresë izoluese fundore (*bottom liner*) në shtratin e lëndfillit në fazën operacionale (aktive); dhe

b) një shtresë izoluese të sipërme në fazën pas mbylljes (pasive).

3.2 Barriera gjeologjike përcaktohet nga kushtet gjeologjike dhe hidrogeologjike në afërsi të vendit të lëndfillit, si më poshtë, dhe siguron kapacitet zbutës të mjaftueshëm për të parandaluar një rrezik potencial për tokën dhe ujërat tokësorë.

Baza dhe anët e lëndfillit konsistojnë në një shtresë minerale që përmbush kërkesat për përshkrueshmërinë dhe trashësinë me një efekt të kombinuar, për mbrojtjen e tokës, ujërave nëntokësore dhe sipërfaqësore, të paktën të barasvlershëm me atë çka rezulton nga kërkesat që vijojnë:

a) Për lëndfillin e mbetjeve të rrezikshme. Koeficienti i përshkrueshmërisë është 1.0×10^{-9} m/sekondë ose më i vogël se kaq; trashësia është 5 m ose më e madhe se kaq;

b) Për lëndfillin e mbetjeve jo të rrezikshme. Koeficienti i përshkrueshmërisë është 1.0×10^{-9} m/sekondë ose më i vogël se kaq; trashësia është 1 m ose më e madhe se kaq;

c) Për lëndfillin e mbetjeve inerte. Koeficienti i përshkrueshmërisë është 1.0×10^{-7} m/sekondë ose më i vogël se kaq; trashësia është 1 m ose më e madhe se kaq.

Barrierat gjeologjike, kur nuk i përmbushin në mënyrë natyrore kushtet e mësipërme, plotësohen artificialisht dhe përforcohen me mënyra të tjera që sigurojnë mbrojtje të njëjtë. Barriera gjeologjike artificiale duhet të ketë trashësi të barabartë me 0.5 metra ose më tepër se 0.5 metra.

3.3 Përveç barrierës gjeologjike të përshkruar më sipër, për të siguruar që sasia e lëngjeve që kullojnë nga lëndfilli të grumbulluara në shtratin/fundin e tij të jetë sa më e vogël, në përputhje me parimet e mëposhtme shtohet edhe sistemi i grumbullimit dhe izolimit të lëngjeve që kullojnë nga lëndfilli:

Grumbullimi i lëngjeve që kullojnë nga lëndfilli dhe izolimi i shtratit (pjesës së poshtme) të lëndfillit

Kategoria e lëndfillit	Mbetje jo të rrezikshme	Mbetje të rrezikshme	Mbetje inerte
Shtresë izoluese artificiale	kërkohet	kërkohet	
Shtresë kulluese me trashësi të barabartë me 0,5m ose më e madhe se kaq	kërkohet	kërkohet	

Agjencia Kombëtare e Mjedisit, në rastet kur, pas marrjes në konsideratë të rrezikut potencial për mjedisin, gjykon se duhet të parandalohet formimi i lëngjeve që kullojnë nga lëndfilli, në kushtet e lejes së mjedisit të atij lëndfilli, përfshin edhe izolimin e sipërfaqes.

Rekomandimet për izolimin e sipërfaqes (pjesës së sipërme) të lëndfillit

Kategoria e lëndfillit	Mbetje jo të rrezikshme	Mbetje të rrezikshme	Mbetje inerte
Shtresë filtruese për gazrat	Kërkohet	Nuk kërkohet	
Shtresë izoluese artificiale	Nuk kërkohet	Kërkohet	
Shtresë minerale e papërshkrueshme	Kërkohet	Kërkohet	
Shtresë kulluese me trashësi më të madhe se 0,5m	Kërkohet	Kërkohet	

Mbulesë mbi shtresën e sipërme të tokës me trashësi më të madhe se 1m	Kërkohe	Kërkohe	
---	---------	---------	--

3.4 Agjencia Kombëtare e Mjedisit, në rastet kur pas vlerësimit të rrezikut për mjedisin, dhe në përputhje me seksionin 2 "Kontrolli i ujërave dhe menaxhimi i lëngjeve që kullojnë nga lëndfilli" gjykon se grumbullimi dhe trajtimi i lëngjeve që kullojnë nga lëndfilli nuk është i nevojshëm ose që lëndfilli është ndërtuar në mënyrë të tillë që nuk paraqet rrezik potencial për tokën, ujërat nëntokësore ose sipërfaqësore, i pakëson kërkesat e paragrafëve 3.2 dhe 3.3 më sipër. Këto kërkesa, në rastet e lëndfilleve të mbetjeve inerte, mund të parashikohen në vendimin e Këshillit të Ministrave për mbetjet inerte, në zbatim të nenit 37 të ligjit "Për menaxhimin e integruar të mbetjeve".

3.5 Ministri, me udhëzim të veçantë, përcakton metodat për përcaktimin e koeficientëve të përshkrueshmërisë të lëndfillit për fushën dhe për të gjithë shtrirjen e vendit të lëndfillit.

4. Kontrolli i gazit

4.1 Operatori i lëndfillit merr masat e duhura për kontrollin, grumbullimin dhe migrimin e gazit të lëndfillit (aneksi V).

4.2 Të gjithë operatorët e lëndfilleve që pranojnë mbetje të biodegradueshme grumbullojnë gazin e lëndfillit, e trajtojnë dhe e përdorin atë. Gazi i grumbulluar, në qoftë se nuk mund të përdoret për të prodhuar energji, digjet.

4.3 Operatori i lëndfillit kryen grumbullimin, trajtimin dhe përdorimin e gazit të lëndfillit sipas paragrafit 4.2, në atë mënyrë që minimizon dëmin ose përkeqësimin e mjedisit dhe rrezikun ndaj shëndetit të njeriut.

5. Bezdite dhe rreziqet

Operatori i lëndfillit merr masa për të minimizuar bezditë, problemet dhe rreziqet që vijnë nga lëndfilli, si rezultat i:

- a) çlirimit të erërave dhe pluhurit;
- b) materialeve që i merr era;
- c) zhurmave dhe trafikut;
- d) zogjve, krimbave dhe insekteve;
- e) krijimit të aerosolëve;
- f) zjarreve.

Operatori i lëndfillit merr masa për lëndfillin në mënyrë që papastërtitë që krijohen nga vendi i lëndfillit të mos përhapen në rrugët publike dhe tokën përreth tij.

6. Qëndrueshmëria

Operatori i lëndfillit siguron që mbetjet në vendin e lëndfillit të vendosen në mënyrë të tillë që masa e mbetjeve dhe e strukturave të lidhura me to të jetë e qëndrueshme sidomos për të shmangur shkarjet. Kur vendoset barrierë/shtresë izoluese artificiale, pas konsiderimit edhe të morfologjisë së lëndfillit, merren masa që sigurojnë që nënshtresa gjeologjike të ketë qëndrueshmëri të mjaftueshme për të parandaluar dëmtimin e barrierës/shtresës izoluese.

7. Pengesat për hyrjen në lëndfill

Operatori i lëndfillit merr masa që sigurojnë ndalimin e hyrjes së lirë në vendin e tij. Portat mbyllen pas përfundimit të orarit të punës. Sistemi i kontrollit dhe aksesit në çdo impiant përmban një program masash për të zbuluar dhe dekurajuar hedhjen e paligjshme të mbetjeve në vend.

ANEKSI I/I

KËRKESA TË PËRGJITHSHME PËR VENDDEPOZITIMET EKZISTUESE

(shtuar me vendimin nr. 389, datë 27.6.2018)

KRITERET E VLERËSIMIT DHE KLASIFIKIMIT

Mbrojtja e ujit	
-----------------	--

Ndotja e ujërave sipërfaqësore	Distanca nga lumi ose në breg të lumit (nëse uji përdoret vetëm për bujqësi)	Ndërmjet 0 dhe 100 m: 0 (e ndaluar) Ndërmjet 100 dhe 300 m: 3 pikë Më shumë se 300 m: 5 pikë	1.1 Largimi i mbetjeve 1.2 Zhvendosja e mbetjeve 1.3 Ndërtimi i një gardhi 2.1 Grumbullimi i ujit me kullim periferik 2.2 Drenimi dhe grumbullimi i ujërave dhe gazit që dalin nga kullimi (<i>leachate</i>) 2.3 Menaxhimi i ujërave rrjedhëse 2.4 Zbatimi i ruajtjes dhe riqarkullimit të gazit dhe ujit që dalin nga kullimi (<i>leachate</i>) 2.5 Zbatimi i përpunimit të gazit dhe ujërave që dalin nga kullimi (<i>leachate</i>) 3.2 Ndërtimi i pengesave mbrojtëse/stabilizuese 5.1 Zbatimi i mbulimit final dhe mbylljes së venddepozitimit
Ndotja e ujërave sipërfaqësore	Distanca nga bregdeti	Ndërmjet 0 dhe 100 m: 0 (e ndaluar) Ndërmjet 100 dhe 300 m: 3 pikë Më shumë se 300 m: 5 pikë	1.1 Largimi i mbetjeve 2.1 Grumbullimi i ujit me kullim periferik 2.3 Menaxhimi i ujërave rrjedhëse 5.1 Zbatimi i mbulimit final dhe mbylljes së venddepozitimit
Ndotja e ujërave sipërfaqësore	Distanca nga bregu i liqenit (nëse uji përdoret vetëm për bujqësi)	Ndërmjet 0 dhe 100 m: 0 (e ndaluar) Ndërmjet 100 dhe 300 m: 3 pikë Më shumë se 300 m: 5 pikë	1.1 Largimi i mbetjeve 1.2 Zhvendosja e mbetjeve 1.3 Ndërtimi i një gardhi 2.1 Grumbullimi i ujit me kullim periferik 2.2 Drenimi dhe grumbullimi i gazit dhe ujërave që dalin nga kullimi (<i>leachate</i>) 2.3 Menaxhimi i ujërave rrjedhëse 2.4 Zbatimi i ruajtjes dhe riqarkullimit të gazit dhe ujërave nga kullimi (<i>leachate</i>) 2.5 Zbatimi i përpunimit të gazit dhe ujërave nga kullimi (<i>leachate</i>) 3.2 Ndërtimi i pengesave për mbrojtje/stabilizim 5.1 Zbatimi i mbulimit final dhe mbylljes së venddepozitimit
Ndotja e ujit të pijshëm	Rrjedha e sipërme e një burimi të përdorur të ujit të pijshëm (ujë sipërfaqësor ose nëntokësor) ose në një zonë të mbrojtur për ujin e pijshëm (zona e menjëhershme e mbulimit)	Ndërmjet 0 dhe 300 m: 0 (e ndaluar) Ndërmjet 300 dhe 800 m: 3 pikë Më shumë se 800 m: 5 pikë	1.1 Largimi i mbetjeve 1.2 Zhvendosja e mbetjeve 2.1 Grumbullimi i ujit me kullim periferik 3.2 Ndërtimi i pengesave për mbrojtje/stabilizim 5.1 Zbatimi i mbulimit final dhe mbylljes së venddepozitimit
Mbrojtja e ujit/ mbrojtja e popullatës	Në një zonë ku mund të ndodhin përmytje	Ndërmjet 0 dhe 100 m: 0 pikë Ndërmjet 100 dhe 300 m: 3 pikë Më shumë se 300 m: 5 pikë	1.1 Largimi i mbetjeve 1.2 Zhvendosja e mbetjeve 2.1 Grumbullimi i ujit me kullim periferik 3.2 Ndërtimi i pengesave për mbrojtje/stabilizim
Mbrojtja e ujit/ mbrojtja e nëntokës	Gjeologjia e zonës së treguar	Përshkueshmëri e lartë e nëntokës: 0 pikë Përshkueshmëri	1.1 Largimi i mbetjeve 1.2 Zhvendosja e mbetjeve 2.1 Grumbullimi i mbetjeve me kullim periferik

		mesatare e nëntokës: 3 pikë Përshkueshmëri e ulët: 5 pikë	2.2 Drenimi dhe grumbullimi i gazit dhe ujërave nga kullimi (<i>leachate</i>)
Mbrojtja e popullatës dhe shqetësimi			
Mbrojtja e popullatës/operatorit	Në një zonë të paqëndrueshme (risiku i rrëshqitjeve të tokës)	Mbetjet e asgjësuar ose venddepozitimit e mbetjeve paraqesin një risk të konfirmuar kolapsi: 0 pikë Mbetjet dhe venddepozitimet e mbetjeve janë në një zonë potenciale për rrëshqitje toke: 3 pikë Mbetjet e asgjësuar apo venddepozitimet e mbetjeve janë të qëndrueshme dhe nuk ka risk kolapsi apo rrëshqitje toke: 5 pikë	1.1 Largimi i mbetjeve 1.2 Zhvendosja e mbetjeve 1.3 Ndërtimi i një gardhi 3.1 Ndërtimi i digave për stabilitetin e mbetjeve 3.2 Ndërtimi i pengesave për mbrojtje stabilizim 4.1 Zbatimi i sistemit të evakuimit të gazit
Ekspozimi i njerëzve ndaj ndotjes potenciale	Zona të afërta të banuara legalisht	Ndërmjet 0 dhe 100 m: 0 pikë Ndërmjet 100 dhe 300 m: 3 pikë Më shumë se 300 m: 5 pikë	1.1 Largimi i mbetjeve 1.2 Zhvendosja e mbetjeve 1.3 Ndërtimi i një gardhi 3.2 Ndërtimi i pengesave për mbrojtje/stabilizim 4.1 Zbatimi i sistemit për evakuimin e gazit
Prania potenciale e mbetjeve të rrezikshme, risiku për operatorin e venddepozitimit, banorët në afërsi dhe mjedisin	Mbetje industriale apo joubane të pranishme në mbetjet hyrëse.	Prania e mbetjeve industriale të rrezikshme: 0 pikë Prania e mbetjeve industriale inerte: 3 pikë Prania e mbetjeve urbane: 5 pikë	1.1 Largimi i mbetjeve 1.2 Zhvendosja e mbetjeve 1.3 Ndërtimi i një gardhi 3.2 Ndërtimi i pengesave për mbrojtje/stabilizim 4.1 Zbatimi i sistemit të evakuimit të gazit
Mbrojtja mjedisore dhe vlera turistike			
Degradimi i peizazhit, rënia e vlerës turistike	Në vende të dukshme nga vendet turistike	Po: 0 pikë Jo: 1 pikë	1.1 Largimi i mbetjeve 5.1 Zbatimi i mbulimit final dhe mbylljes së venddepozitimit
Vende arkeologjike, zona të trashëgimisë kulturore dhe zona të tjera të mbrojtura të përcaktuara si të tilla me VKM (vendim të Këshillit të Ministrave)	Distanca nga zonat e mbrojtura zyrtarisht	Ndërmjet 0 dhe 300 m: 0 (e ndaluar) Ndërmjet 300 dhe 800 m: 3 pikë Më shumë se 800 m: 5 pikë	1.1 Largimi i mbetjeve 5.1 Zbatimi i mbulimit final dhe mbylljes së venddepozitimit
Ndotja e florës dhe faunës, ndikimi mbi turizmin	Në një zonë natyrore të mbrojtur (rezervuar natyror, park kombëtar etj.)	Po: 0 pikë Jo: 1 pikë	1.1 Largimi i mbetjeve 1.2 Zhvendosja e mbetjeve 1.3 Ndërtimi i një gardhi 2.2 Drenimi dhe grumbullimi i gazit dhe ujërave nga kullimi (<i>leachate</i>) 5.1 Zbatimi i mbulimit final dhe mbylljes së venddepozitimit
Zjarri në pyje, ndotja e	Në një pyll	Po: 0 pikë	1.1 Largimi i mbetjeve

florës dhe faunës	(distanca ndërmjet venddepozitimit dhe pyllit duhet të jetë më shumë se 10 m për të shmangur zjarret)	Jo: 1 pikë	1.2 Zhvendosja e mbetjeve 1.3 Ndërtimi i një gardhi 1.4 Prerja e pyjeve dhe shkurreve, sigurimi kundër zjarreve 4.1 Zbatimi i sistemit të evakuimit të gazit 5.1 Zbatimi i mbulimit final dhe mbylljes së venddepozitimit
Kriteret e operimit			
Venddepozitimi i mbetjeve do të mbushet shumë shpejt dhe si rrjedhim nuk është e qëndrueshme	Volumi i shfrytëzimit përfaqëson një kapacitet prej më pak se 1 vit operimi ¹	Disponueshmëria e mbetjeve < 1 vit: 0 pikë Disponueshmëria e mbetjeve < 2 vjet: 1 pikë Disponueshmëria e mbetjeve < 5 vjet: 3 pikë Disponueshmëria e mbetjeve > 5 vjet: 5 pikë	3.1 Ndërtimi i digave për stabilitet të mbetjeve

METODOLOGJIA E VLERËSIMIT DHE E KLASIFIKIMIT

Sa më i lartë rezultati aq më shumë prioritet do t'i jepet këtij venddepozitimit të mbetjeve. Venddepozitimet e kategorizuara në kategoritë C dhe D nuk do të lejohen të operojnë.

Klasifikimi final është bërë siç tregohet në shembullin e mëposhtëm.

Klasifikimi	Venddepozitimi i mbetjeve	Rezultati total	Distanca e transportit në venddepozitimin tjetër të qarkut > 2 orë	Venddepozitimi gjendet në bregdet apo në një zonë me prioritet të lartë turistik
1	Venddepozitimi A	18		
2	Venddepozitimi B	11		
3	Venddepozitimi C	10		
4	Venddepozitimi D	8		

KRITERET E PËRJASHTIMIT

Pavarësisht nga rezultati i vlerësimit sipas pikës 1 të këtij aneksi dhe metodologjisë së vlerësimit në pikën 2 të këtij aneksi, venddepozitimi do të lejohet ose jo të operojë sipas përcaktimit të dy kritereve të përjashtimit:

Distanca ndërmjet venddepozitimit: në një qark, nëse dy venddepozitime mbetjesh gjenden më shumë se 2 orë distancë udhëtimi nga njëra-tjetra, mund të merret në konsideratë lënia hapur e të dyja venddepozitimeve të mbetjeve, për arsye operationale. Nga ana tjetër, nëse venddepozitimet janë afër njëra-tjetrës, duhet të vihet në funksionim vetëm ajo me rezultatin më të lartë të vlerësimit.

Vlera turistike: vendosja e një venddepozitimi mbetjesh në një vend turistik apo në zona të mbrojtjes natyrore sipas legjislacionit në fuqi, është e ndaluar.

Tabela model e vlerësimit të kritereve përjashtuese.

¹ Duke marrë në konsideratë të gjitha punimet e mundshme përmirësuese për të rritur volumin dhe kapacitetin (zgjerimin e sipërfaqes, ngritjen, gjeometrinë etj.).

Klasifikimi	Venddepozitimi i mbetjeve	Rezultati total	Distanca e transportit për në venddepozitimet e tjera të mbetjeve në qark > 2 orë	Venddepozitimi gjendet në breg të detit ose në zona me prioritet të lartë turistik
1	Venddepozitimi A	18	A deri në B: 3 orë A deri në C: 0.5 orë A deri në D: 4 orë	Jo
2	Venddepozitimi B	11	B deri në A: 3 orë B deri në C: 2 orë B deri në D: 2.5 orë	Po
3	Venddepozitimi C	10	C deri në A: 0.5 orë C deri në B: 2 orë C deri në D: 3.5 orë	Jo
4	Venddepozitimi D	8	D deri në A: 4 orë D deri në B: 2.5 orë D deri në C: 3.5 orë	Jo

Metodologjia e vlerësimit

Në tabelën model të vlerësimit të kriterëve përjashtuese, venddepozitimi C do të përjashtohet për shkak të afërsisë me një venddepozitim “më të mirë” (venddepozitimi A). Venddepozitimi B do të përjashtohet për shkak të vendndodhjes së saj në një zonë me aktivitet të lartë turistik.

Organi i vetë-qeverisjes vendore mund të vendosë për vazhdimin e funksionimit të venddepozitimit A dhe venddepozitimit D, megjithëse kjo e fundit ka vlerësim më të ulët, për shkak të distancës së madhe ndërmjet dy venddepozitimeve D.

KATALOGU I MASAVE

Masat që merren për operimin e venddepozitimit janë:

MASAT E PËRPIKTA
Largimi i mbetjeve
Zhvendosja e mbetjeve
Ndërtimi i një gardhi
Prerje e pyjeve dhe shkurreve, si siguri kundrejt zjarreve
MASAT E MENAXHIMIT TË UJIT
Mbledhja e ujit me kullim periferik
Drenimi dhe grumbullimi i gazit dhe ujërave nga kullimi (<i>leachate</i>)
Menaxhimi i ujërave rrjedhëse
Zbatimi i ruajtjes dhe riqarkullimit të gazit dhe ujërave nga kullimi (<i>leachate</i>)
Zbatimi i përpunimit të gazit dhe ujërave nga kullimi (<i>leachate</i>)
MASAT E STABILIZIMIT DHE E MBROJTJES
Ndërtimi i digave për stabilitetin e mbetjeve
Ndërtimi i pengesave për mbrojtje/stabilizim
MENAXHIMI I GAZIT
Zbatimi i sistemit për evakuimin e gazit
MASAT E MBYLLJES
Zbatimi i mbulimit final dhe mbyllja e venddepozitimit

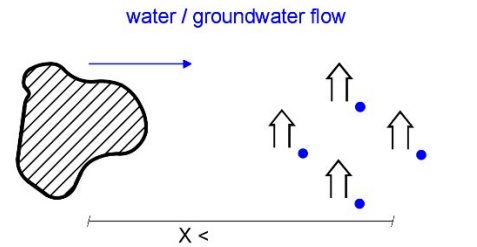
Metodologjia e zbatimit të masave

Pasi të jenë identifikuar venddepozitimet, të cilat do të mbahen në funksionim, duhet të zbatohen masat teknike në venddepozitim me qëllim që të përmirësohet situata dhe për të kufizuar ndikimin e tyre në mjedis.

Lidhur me vendimin për zgjedhjen e masave që janë të përshtatshme për t'u zbatuar, tabela e vlerësimit tregon masat përkatëse që duhet të zbatohen për çdo kriter. Grupi i punës si rrjedhim mund të hartojë një listë masash për çdo venddepozitim dhe të organizojë punimet. Masat fizike do të zbatohen edhe për venddepozitimet që do të mbyllen (shiko masat për mbylljen).

Të gjitha masat mund të përcaktohen si “praktika të mira”, prandaj asnjë masë nuk duhet të ketë ndikim negativ, nëse aplikohet me korrektësi. Edhe nëse rezultati i vendosur është 0 pikë, mund të merret në konsideratë zbatimi i masave teknike, megjithëse ato nuk mund të përbëjnë kriterin bazë të vlerësimit.

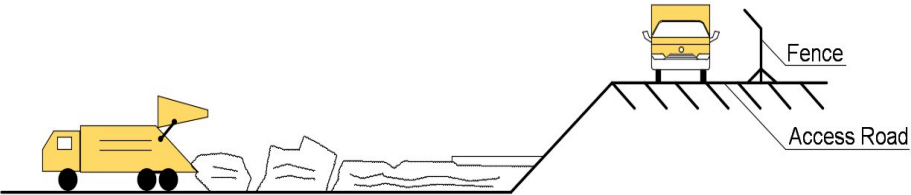
PËRSHKRIMI I MASAVE DHE MËNYRA E ZBATIMIT TË TYRE

<p>LARGIMI I MBETJEVE</p>	<p>Synimet: Largimi i materialit të mbetjeve të cilat mund të krijojnë një ndikim të caktuar (rrezik apo dëm); Evitimi që mbetjet të mos shihen në zonat turistike; Evitimi që mbetjet të mos largohen nga era/uji etj.</p>	<p>Risqet: Ndotja e burimeve natyrore; Ndikim negativ në turizëm; Mbetjet që përhapen jashtë kufijve të venddepozitimit; Risku që lidhet me rrëshqitjet e tokës (kolapsi i mbetjeve).</p>
<p>Përshkrimi</p>	<p>Në rastet kur ka ndikim real në objektivat e ndjeshëm që janë vendosur (p.sh., burimet ujore, popullata etj.) mbetjet duhet të largohen dhe transportohen në një venddepozitim tjetër. Para se mbetjet të largohen duhet të identifikohet më parë venddepozitimi i destinuar dhe të miratohet nga autoritetet lokale. Me përjashtim të rasteve të jashtëzakonshme, kur mbetjet asgjësohen në venddepozitime që nuk janë të rregulluara ose kur venddepozitimi do të ndalohet të përdoret.</p> <p>Largimi i mbetjeve do të ekzekutohet me një ekskavator dhe transportimi me një kamion të mbyllur. Në të gjitha rastet, duhet të shmangët kontakti i stafit me mbetjet (të evitohet prekja), pasi përmbajtja e tyre është e paditur dhe mund të jenë të pranishme materiale të rrezikshme edhe brenda mbetjeve të ngurta urbane. Pasi hidhen, mbetjet do të ngjeshen dhe më pas do të mbulohen me dhé. Pjerrësia nuk duhet të jetë më e madhe se 3 horizontale për 2 vertikale.</p> <p>Popullsia duhet të informohet për këtë veprim. Ky operacion mund të gjenerojë erë të keqe dhe zjarre.</p> <p>Pas largimit të mbetjeve, toka mbulohet me dhé dhe material i gjerë nga toka, me qëllim që të pushtohet nga vegjetacioni. Kjo do ta stabilizonte tokën dhe do të ndalonte erozionin. Paralajmërim: ky operacion duhet të ekzekutohet në kushte të sigurta dhe procedura të kontrolluara. Prania e mbetjeve të rrezikshme, stabiliteti i mbetjeve dhe çlirimi i gazeve mund të vërë në rrezik operatorin. Punimet do të planifikohen nga specialistët e sektorit.</p>	
<p>Planet/figurat/shembujt</p>	 <p style="text-align: center;">water / groundwater flow</p> <p style="text-align: center;">$X <$</p>	<p>Shembull. Ky është rasti kur mbetjet asgjësohen në venddepozitime që prekin apo janë afër një burimi uji të pijshëm (puse publike apo private). Mbetjet duhet të transportohen në një vend më të sigurt. Nëse kjo nuk është e mundur, burimi i ujit për popullatën duhet të zëvendësohet me një burim më të sigurt, mundësisht të lidhur me një rrjet të ujit të pijshëm.</p>
<p>ZHVENDOSJA E MBETJEVE</p>	<p>Objektivat: Evitimi që mbetjet të shihen në zonat turistike; Evitimi që mbetjet të lëvizin nga era/uji etj.; Zvogëlimi i materialeve të mbetjeve të cilat mund të krijojnë një ndikim të caktuar (rrëshqitjet e tokës, ndikim vizual etj.)</p>	<p>Risqet: Ndikim negativ në turizëm; Mbetjet që përhapen jashtë kufijve të venddepozitimit; Risku që lidhet me rrëshqitjet e tokës.</p>
<p>Përshkrimi</p>	<p>Në rastin e një ndikimi real, mbetjet mund të largohen në një pjesë tjetër të venddepozitimit (masë mbrojtjeje).</p> <p>Largimi do të ekzekutohet me një ekskavator dhe transportimi me një makinë hedhëse ose kamion. Në të gjitha rastet, duhet të shmangët kontakti i stafit me mbetjet (p.sh., prekjen), pasi përmbajtja e tyre është e panjohur dhe materialet e rrezikshme mund të jenë të pranishme dhe brenda mbetjeve të ngurta urbane.</p> <p>Operacioni mund të gjenerojë erë të keqe dhe zjarre.</p> <p>Nëse masa merret për shkak të afërsisë me një lum, mund të merret në konsideratë rirforcimi i shtratit të lumit ose të mbrohet ndërlidhja mes shtratit të lumit dhe mbetjeve (shiko masën “Ndërtimi i pengesave mbrojtëse”).</p> <p>Paralajmërimi: ky operacion duhet të ekzekutohet në kushte të sigurta dhe procedura të kontrolluara. Prania e mbetjeve të rrezikshme, stabiliteti i mbetjeve dhe çlirimi i gazeve mund të vërë në rrezik operatorin. Punimet duhet të planifikohen nga specialistët e sektorit. Zona ku janë larguar mbetjet duhet të shënjohet me qëllim që të shmangët hedhja e mbetjeve të reja në të njëjtin vend.</p>	

Plane/figura/shembuj	Ky është rasti kur mbetjet hidhen në venddepozitim që nuk kanë stabilitet, që janë afër shtretërve të lumenjve ose burimeve ujore në afërsi të tyre (puse private).
----------------------	---

NDËRTIMI I NJË GARDHI	Objektivat: Krijimi i një pengese ndërmjet popullatës/kafshëve dhe mbetjeve; Shmangja që mbetjet të largohen nga era/uji etj.; Kufizimi i kufijve të venddepozitimit.	Risqet: Rrezik për shëndetin e popullsisë dhe kafshëve; Mbetje që përhapen jashtë kufijve të venddepozitimit.
-----------------------	--	---

Përshkrimi	<p>I gjithë perimetri i venddepozitimit duhet të rrethohet me gardh për të shmangur hyrjen e paligjshme në venddepozitim.</p> <p>Mund të merrni në konsideratë ndërtimin e një gardhi me tela hekuri (me një lartësi prej 2–3 m) me shtylla betoni dhe një portë për të lejuar dhe kontrolluar hyrjen e kamionëve dhe njerëzve.</p> <p>Kamionët që transportojnë mbajtjet duhet të kenë hapësirën e duhur për të lëvizur brenda venddepozitimit, brenda gardhit të vendosur, në mënyrë që nëse derdhin mbetje gjatë lëvizjes, ato të mund të mbeten brenda kufijve të venddepozitimit.</p> <p>Në rast se në atë vend ka erëra të forta, gardhi nga ana e drejtimit të erës duhet të jetë më i lartë për të shmangur përhapjen e mbetjeve jashtë venddepozitimit (kjo duhet të merret në konsideratë në mënyrë të veçantë kur venddepozitimi është afër shtëpive apo zonave turistike). Për këtë qëllim, kjo pjesë e gardhit mund të projektohet si një sistem i lëvizshëm me qëllim që të lëvizet sipas ngritjes që do të pësojë vendhedhja.</p>	
------------	--	--

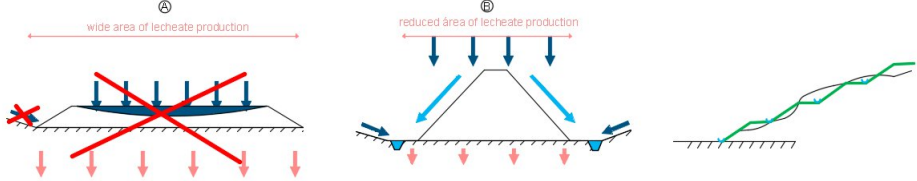
Plane/figura → gardhi, rruga e hyrjes		
--	---	--

PRERJA E PYJEVE DHE SHKURREVE	Objektivat: Heqja e materialeve të djegshme që ndodhen mes venddepozitimit dhe pyllit më të afërt; Të lejohet lëvizja e duhur brenda venddepozitimit.	Risqet: Zjarret në pyje si rrjedhim i zjarrit në venddepozitim.
-------------------------------	---	--

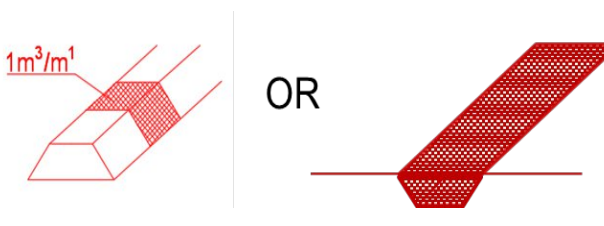
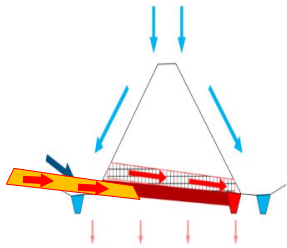
Përshkrimi	<p>Rreziku i zjarrit në venddepozitim është shumë i lartë. Origjina e zjarrit mund të jetë natyrale apo nga aktivitetet njerëzore. Në çdo rast duhet të shmangni përhapjen e këtyre zjarreve në pyjet më të afërta. Prania e pemëve në venddepozitim përbën material të djegshëm që paraqet një rrezik serioz në rast se mbetjet marrin zjarr.</p> <p>Për të zvogëluar rrezikun e përhapjes së zjarrit që mund të marrin mbetjet deri te pylli më i afërt atëherë brenda venddepozitimit apo rrotull kufijve të saj nuk duhet të ketë pemë, shkurre apo rrënjë. Nevojitet të mbahet një distancë minimale prej 10 m ndërmjet venddepozitimit dhe pyllit më të afërt dhe duhet të mos ketë pemë dhe materiale të djegshme.</p> <p>Kjo masë duhet të përsëritet një herë në vit, preferohet në fillim të sezonit veror. Një pirg me dhë duhet të përgatitet afër venddepozitimit që do të shërbejë për shuarjen e zjarrit, me qëllim që të mbulohen mbetjet në rastet kur marrin zjarr.</p>	
------------	---	--

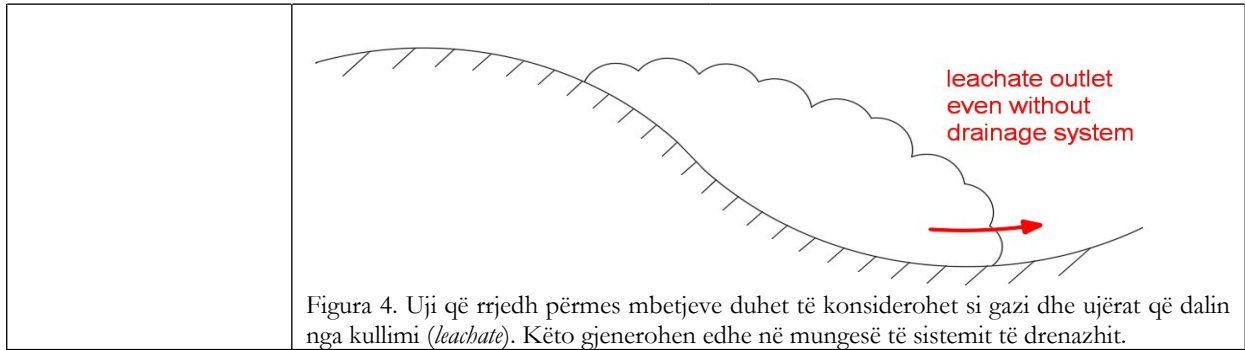
MBLEDHJA E UJËRAVE SIPËRFAQËSORE DHE KULLIMI PERIFERIK	Objektivat: Minimizimi i prodhimit të ujit të ndotur; Minimizimi i ujit të shiut që hyn te mbetjet; Devijimi i ujit të shiut dhe ujërave rrjedhëse.	Risqe: Ndotja e ujit; Kolapsi / destabilizimi i mbetjeve; Përmbytja e venddepozitimit.
--	--	---

Përshkrimi	<p>Kullimi periferik vendoset në kufirin e venddepozitimit, për të ndalur ujin që vjen nga zona fqinje dhe ujërat që rrjedhin nga venddepozitimi (uji i shiut që nuk infiltrohet te mbetjet). Meqenëse ky ujë nuk infiltrohet te mbetjet ai konsiderohet si jo i ndotur dhe mund të orientohet drejt lumit më të afërt. Reduktimi i ujit që hyn te mbetjet dhe prodhimi i ujit nga mbetjet është një objektiv i rëndësishëm afatgjatë.</p> <p>Sipërfaqja e mbetjeve duhet të jetë e pjerrët, për të nxitur rrjedhën e ujit të shiut dhe për të shmangur krijimin e pellgjeve të përkohshme të cilat mund të destabilizojnë mbetjet dhe të</p>	
------------	---	--

	<p>penjojnë funksionimin e duhur të përditshëm të makinerive. Për të ulur volumin e ujit në venddepozitimin, sipërfaqja e punës e mbetjeve të pambuluara duhet të jetë minimale. Struktura e venddepozitimit A duhet të ndalohet dhe struktura B duhet të zbatohet.</p> <p>Reshjet e shumta të Shqipërisë detyrojnë venddepozitimet që të jenë të pajisura me një sistem për mbledhjen e ujit nga sipërfaqja e venddepozitimit, për të shmangur erozionin e mbetjeve. Sipërfaqja e mbetjeve duhet të organizohet në “hapa”, për çdo 5 m ngritje, për të qenë të aftë të instalohen kanale kulluese sipërfaqësore në çdo nivel.</p> <p>Kjo bëhet duke modeluar sipërfaqen e venddepozitimit.</p> <p>Ky drenim sipërfaqësor mund të ndërtohet me gjysmëtuba ose me zgjidhje të ngjashme me këtë (beton). Kanalet kulluese drejtojnë ujërat sipërfaqësore drejt një “ujëvare”, e cila garanton lidhjen e kanaleve kulluese sipërfaqësore me kanalet kulluese periferike (shiko masën 2.3), duke shpërndarë energjinë ujore dhe duke parandaluar erozionin.</p> <p>Përmasat e kanaleve kulluese periferike duhet të përshtaten në varësi të të dhënave për reshjet dhe gjeometrinë lokale. Kanalet kulluese periferike janë të ngjashme me sistemin anësor kullues të rrugëve. Megjithatë ai mund të ndërtohet në mënyra të ndryshme, sipas strukturës së dheut në zonë: gjermime në tokë të mbuluar me gurë, elemente çimentoje të parafabrikuar, gjysmëtubash plastikë etj. Faktori i rëndësishëm që duhet marrë në konsideratë është kontrolli i stabilitetit dhe erozionit të sistemit gjatë shirave të rrëmbyshme dhe mundësia për të pastruar dhe mirëmbajtur kanalet kulluese (d.m.th., shmangni tubat e mbyllur pasi mund të ketë dhe bllokime). Një pjerrësi prej 0.5% konsiderohet e mjaftueshme. Dalja e kanaleve kulluese periferike drejt lumit ka nevojë të forcohet për të shpërndarë energji, shmangur erozionin dhe kolapsin e strukturës (shiko masën “menaxhimi i ujërave rrjedhëse”).</p> <p>Vini re: Infiltrimi i ujit të mbetjet dhe grumbullimi i tij në fund të venddepozitimit gjeneron gaz dhe ujëra nga kullimi (<i>leachate</i>) dhe mund të destabilizojë masën dhe të përbëjë një risk të madh për operatorët dhe mjedisin. Duke kapur ujërat rrjedhëse sipërfaqësore para se të infiltrohen të mbetjet, sasia e ujit të ndotur (gazit dhe ujërave nga kullimi: <i>leachate</i>) ulet, si risk destabilizimi.</p>	
Plane/figura/shembuj	 <p>Figura 1. Lidhja e prodhimit të gazit dhe ujit nga kullimi (<i>leachate</i>) me sipërfaqen e venddepozitimit, strukturën dhe elementet e sistemit të kullimit.</p>	
DRENIMI DHE GRUMBULLIMI I GAZIT DHE UJËRAVE NGA KULLIMI (<i>LEACHATE</i>)	Objektivat: Minimizimi i ujit që kalon nëpër mbetje; Shmangia e ujit që grumbullohet brenda venddepozitimit me qëllim që të reduktojë riskun e rrëshqitjes nga toka.	Risqet: Ndotja e ujit; Kolapsi/destabilizimi i mbetjeve, rrëshqitjet e tokës.
Përshkrimi	<p>Uji që kalon përmes masës së mbetjeve ekziston si ujë i ndotur (gaz dhe ujërat nga kullimi: <i>leachate</i>), i cili duhet të mbledhet dhe përpunohet. Nëse nuk bëhet kështu, përveç ndotjes, grumbullimi i ujit në fund të venddepozitimit mund të destabilizojë masën e mbetjeve dhe përbën një risk të madh për operatorët dhe mjedisin.</p> <p>Në venddepozitimin ekzistuese kullimi i gazit dhe i ujërave që dalin nga kullimi (<i>leachate</i>) mund të bëhet duke sheshuar dhe ngjeshur sipërfaqen e punës (duke krijuar një pjerrësi prej 5–6%) dhe duke instaluar një shtresë për kullimin, mbi të cilën do të hidhen mbetjet në të ardhmen. Në këtë mënyrë, uji rrjedh përmes mbetjeve deri sa të arrijë shtresën e kullimit e cila devijon ujin drejt pikës më të ulët.</p> <p>Kullimi përbëhet nga dy lloje elementesh:</p> <p>Linjat e brendshme të kullimit janë linja materiali të ndara me 10 deri në 15 metra (në varësi të reshjeve vjetore). Volumi i linjës së kullimit është 1 m³ e materialit për metër linear. Materiali i përdorur për ndërtimin e “linjave të drenimit” brenda kufijve të venddepozitimit përbëhet nga zhavorr apo gurë ose mbetje materiale ndërtimi të përzgjedhura më mirë (tulla, gurë, beton i thyer etj.). Diametri i elementeve duhet të jetë ndërmjet 3 mm dhe 15 mm;</p> <p>Tubi i kanalit kullues të jashtëm (diametri i brendshëm afërsisht 15 cm) në kufijtë e</p>	

	<p>venddepozitimit, i cili mbledh gazin dhe ujin nga kullimet (<i>leachate</i>) e bëra nga linjat e zhavorrit. Dalja (pika më e ulët) e kullimit periferik lidhet me sistemin e ulluqeve ose me një sistem për përpunimin e ujit (shiko masën 2.4 dhe 2.5).</p> <p>E rëndësishme:</p> <p>Nuk duhet të përdoren materiale me një diametër prej më pak se 3 mm për material drenimi dhe fletët plastike apo të letres duhet të largohen. Këta dy faktorë mund të shkaktojnë bllokimin e sistemit dhe mos realizimin e drenimit. Për ta zbatuar atë: kullojini materialet me një “rrjetë metalike” (që përdoret për gardhet e pulave);</p> <p>Ndërmjet linjave të materialeve të drenimit, mund të hidhen mbetjet deri sa të mbushet e gjithë shtresa. Operatorët duhet t'i kushtojnë vëmendje që të mos shkatërrohen linjat e drenimit gjatë hedhjes së mbetjeve;</p> <p>Numri i saktë i kanaleve kulluese që nevojiten do të llogaritet sipas të dhënave për reshjet lokale;</p> <p>Shtresa e kullimit duhet të vendoset mbi një sipërfaqe me mbetje të ngjeshura. Sa herë që keni mundësi, bëni ngjeshjen duke përdorur automjete apo makineri të rënda para se ta instaloni atë. Kjo vlen edhe për shtresën më të ulët të venddepozitimeve të reja që do të rregullohen si venddepozitime të rregulluara.</p>	
<p>Plane/figura/ shembuj</p> <p>ose</p> <p>→ Dalja e gazit dhe e ujërave nga kullimi edhe pa sistem drenazhi</p>	 <p>Figura 2. Në foton sipër: forma e linjës së drenimit të gazit dhe e ujit nga kullimi, e ndërtuar mbi sipërfaqen e ngjedhur apo në të.</p> <p>Majtas: me të zeza tregohet drenimi periferik; me të kuqe janë linjat e drenimit të gazit dhe të ujit nga kullimi. Këto linja janë poshtë sipërfaqes së mbetjeve dhe mbledhin lëngjet që rrjedhin përmes mbetjeve për t'i drejtuar ato drejt përpunimit adekuat të</p>	 <p>Figura 3. Për të drenuar venddepozitimin, sipërfaqja ku do të vendosen mbetjet duhet të ketë një pjerrësi minimalisht prej 5% në drejtim të pikës së daljes. Këshillohet një pjerrësi prej 10%, kur mbetjet janë të trasha dhe pritet të bëhet dhe ngjedhja e mbetjeve. Sipërfaqja duhet të jetë e ngjeshur, duke krijuar një shtresë kundër ujit” (që paraqitet në vizatim me ngjyrën e kuqe të errët) për të kufizuar në maksimum infiltrimin e gazit dhe ujërave nga kullimi (<i>leachate</i>) në nëntokë (shigjetat e vogla ngjyrë rozë). Shtresa ngjyrë portokalli tregon ku janë vendosur linjat e drenimit për të kapur gazin dhe ujërat nga kullimi (<i>leachate</i>) dhe për t'i drejtuar drejt tubit të jashtëm të drenimit.</p>

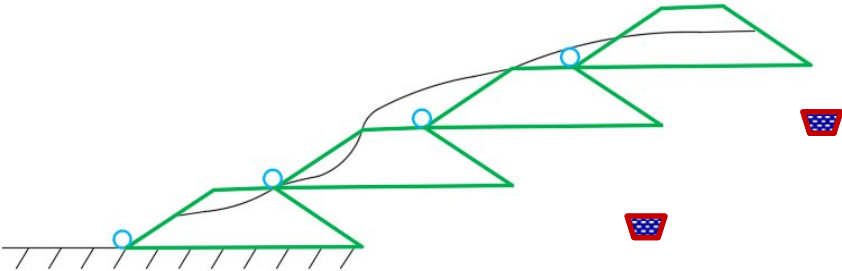
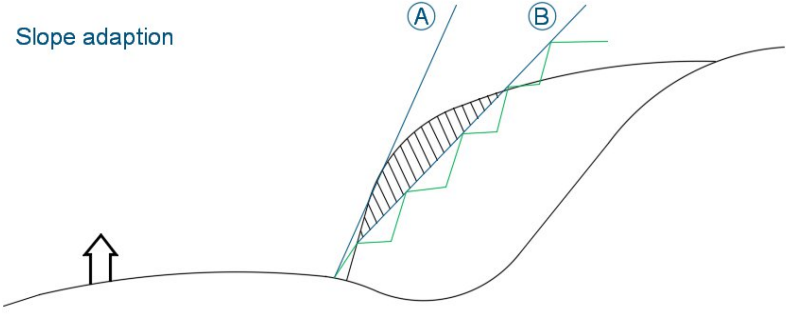
<p>MENAXHIMI I UJËRAVE RRJEDHËSE</p>	<p>Objektivat: Minimizimi i ndikimit të erozionit nga uji i shiut; Shmangni që uji të hyjë dhe të grumbullohet brenda venddepozitimit.</p>	<p>Risqet: Kolapsi/destabilizimi i mbetjeve.</p>
<p>Përshkrimi</p>	<p>Reshjet e shumta të Shqipërisë detyrojnë venddepozitimet që të kenë një sistem për mbledhjen e ujit të shiut nga sipërfaqja e venddepozitimit për të shmangur erozionin e mbetjeve. Kjo realizohet duke modeluar sipërfaqen e mbetjeve për të arritur te “hapat” ku mund të arrihet në ndërtimin e drenimit të sipërfaqes (shiko masën 2.1). Lidhja mes drenimit të sipërfaqes dhe drenimit periferik është një “ujëvarë” që ka dy funksione: të kanalizojë ujin dhe të shpërndajë energjinë e tij. Lidhja mes kanaleve kulluese të sipërfaqes së vendosur në nivele të ndryshme të venddepozitimit mund të realizohet me kanalet e elementeve të mbivendosura prej betoni, të vendosura në sipërfaqen e mbetjeve dhe duke arritur në drenimin e jashtëm me një strukturë të përforcuar (p.sh. gurë të thyer apo bazën betoni). Më pas, uji i mbledhur drejtohet drejt daljes, që duhet të jetë një lum apo liqen. Duhet të ndërtohet një strukturë me gurë të thyer që të mbrojë pikën e daljes nga erozioni (p.sh., basen i qëndrueshëm i mbushur me zhavorr të trashë).</p>	
<p>Plane/figura</p>		

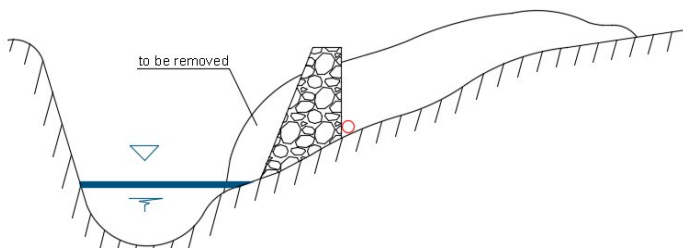
ZBATIMI I RUAJTJES DHE I RIQARKULLIMIT TË GAZIT DHE TË UJIT QË DEL NGA KULLIMI (LEACHATE)	Objektivat: Të kufizohet çlirimi i gazit dhe ujërave nga kullimi.	Risqet që lidhen me këtë: Ndotja e ujërave sipërfaqësore; Ndotja e ujërave nëntokësore.
	<p>Gazi dhe ujërat që dalin nga kullimi janë lëngjet mbetje që vijnë nga filtrimi i ujit përmes një materiali, një fraksion i të cilit mund të jetë i tretshëm, në këtë rast mbetjet. Ndotja që pritet nga një venddepozitim mbetjesh lokale, e caktuar nga bashkia, është kryesisht organike. Për një venddepozitim konsiderohet që 60% e ujit të shiut kalon nëpër mbetjet dhe bëhet <i>leachate</i>. gaz dhe ujë që del nga kullimi. Për një venddepozitim të mbuluar me materiale inerte, rrjedhja është më e lartë dhe si rezultat gazi dhe uji që del nga kullimi (<i>leachate</i>) do të jetë rreth 40% e ujit të shiut. Për një venddepozitim të rregulluar me pjerrësi minimalisht prej 5-10%, drenimi sipërfaqësor dhe i mbuluar me materiale inerte, gazi dhe ujërat nga kullimi (<i>leachate</i>) mund të llogariten deri në 20% të reshjeve vjetore.</p> <p>Reshjet e dendura rrisin sasinë e (<i>leachate</i>) gazit dhe të ujit nga kullimi. Në varësi të përbërjes së mbetjeve në venddepozitimin e mbetjeve dhe të sasisë së shiut, karakteristikat e (<i>leachate</i>) gazit dhe të ujit nga kullimi do të jenë të ndryshme. Gazi dhe uji nga kullimi (<i>leachates</i>) duhet të mbliidhen dhe përpunohen. Për të ulur volumin që do të përpunohet, zbatohet riqarkullimi i (<i>leachates</i>) gazit dhe i ujit nga kullimi, nëpër masën e mbetjeve.</p> <p>Për të realizuar këtë, duhet të ndërtohet një rezervuar për të mbledhur (<i>leachates</i>) gazin dhe ujin nga kullimi, në dalje të sistemit të jashtëm të drenimit (shiko masën “Drenimi dhe mbledhja e (<i>leachate</i>) gazit dhe e ujit nga kullimi”). Një pompë me motor e lidhur me një tub fleksibel përdoret për të rishpërndarë (<i>leachate</i>) gazin dhe ujin nga kullimi, nëpër venddepozitime.</p> <p>Riqarkullimi i (<i>leachate</i>) gazit dhe i ujit nga kullimi është një mënyrë shumë pak e kushtueshme për të përpunuar (<i>leachate</i>) gazin dhe ujin nga kullimi dhe për të mbrojtur mjedisin.</p> <p>Është e rëndësishme që të rifutet (<i>leachate</i>) gazi dhe uji që del nga kullimi, me shkarkim të ulët dhe duhet të mos tejkalojë kapacitetin e infiltrimit që ka venddepozitimi i mbetjeve, përndryshe lëngjet do të rrjedhin në sistemin e drenimit të ujit dhe do të drejtohet në mjedis pa u përpunuar.</p> <p>Rishpërndarja e shpeshtë e sasive të vogla të (<i>leachate</i>) gazit dhe ujit nga kullimi, preferohet më shumë se sa rishpërndarja e rrallë e sasive më të mëdha.</p> <p>Riqarkullimi i (<i>leachate</i>) gazit dhe i ujit që del nga kullimi është veçanërisht efikas në sezonet e nxehta ose të thata dhe më pak në dimër dhe në kohë me shi. Riqarkullimi kontribuon fort në reduktimin e komponentit organik të (<i>leachate</i>) gazit dhe të ujit që del nga kullimi dhe vendhedhja funksionon si një tretës organik. Avullimi dhe prodhimi i gazit kontribuon në reduktimin e sasisë së filtruar.</p> <p>Riqarkullimi i (<i>leachate</i>) gazit dhe i ujit që del nga kullimi rrit prodhimin e gazit dhe mund të gjenerojë më shumë erë të keqe. Për këtë arsye, riqarkullimi i (<i>leachate</i>) gazit dhe i ujit që del nga kullimi zakonisht kombinohet me sistemin e kapjes dhe të djegies së gazit.</p>	

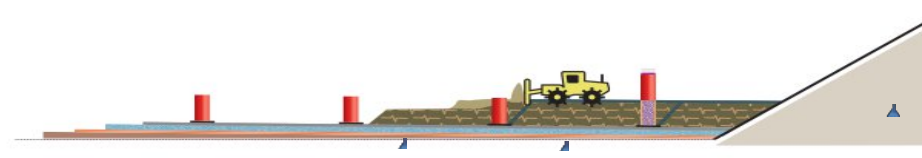
ZBATIMI I PËRPUNIMIT TË (LEACHATE) GAZIT DHE UJIT NGA KULLIMI	Objektivat: Përpunimi i çlirimeve të (<i>leachate</i>) gazit dhe të ujit nga kullimi.	Risqet që lidhen me të: Ndotja e ujit sipërfaqësor; Ndotja e ujërave nëntokësore.
Përshkrimi	<p><i>Leachate</i> (gazi dhe uji nga kullimi) është lëngu mbetje që vjen nga filtrimi i ujit nëpërmjet një materiali një fraksion i të cilit mund të jetë i tretshëm, në këtë rast mbetjet. Niveli i ndotjes nga <i>leachate</i> (gazit dhe ujit nga kullimi) varet nga poroziteti i materialit dhe nga përbërja e tij. <i>Leachate</i> (gazi dhe uji nga kullimi) mund të ndotë tokën, ujërat nëntokësore dhe ujërat sipërfaqësore. Reshjet rrisin sasinë e (<i>leachate</i>) gazit dhe e ujit nga kullimi. Për një venddepozitim mund të thuhet që 60% e reshjeve kalon mes mbetjeve dhe bëhet <i>leachate</i> (gaz dhe ujë që del nga kullimi).</p> <p>Për një venddepozitim të mbuluar me materiale inerte, rrjedhja e ujit është më e madhe dhe si rezultat <i>leachate</i> (gazi dhe uji nga kullimi) do të jetë rreth 40% të reshjeve. Për një venddepozitim të rregullt me pjerrësi minimalisht prej 5–10%, drenimi sipërfaqësor dhe i mbuluar me materiale inerte, <i>leachate</i> (gazi dhe uji nga kullimi) mund të llogaritet deri në 20% të reshjeve vjetore.</p> <p>Në varësi të përbërjes së mbetjeve në venddepozitimin e mbetjeve dhe sasisë së shiut, ndryshojnë dhe karakteristikat e (<i>leachate</i>) gazi dhe e uji nga kullimi. <i>Leachate</i> (gazi dhe uji nga</p>	

	<p>kullimi) që nuk mund të riqarkullohen duhet të grumbullohen dhe përpunohen.</p> <p>Lidhja me rrjetin e kanalizimeve të ujërave të zeza: Kur është e mundur, mënyra më e thjeshtë për të përpunuar (<i>leachate</i>) gazin dhe ujin nga kullimi, e venddepozitimit është duke i lidhur ato me sistemin e kanalizimeve urbane të ujërave të zeza.</p> <p>Përpunimi i avullimit <i>leachate</i> (gazi dhe uji nga kullimi) largohen në një pellg për grumbullimin e tyre. Zgjidhja më e thjeshtë është përdorimi i një pellgu avullimi për të avulluar <i>leachate</i> (gazin dhe ujin nga kullimi) falë diellit dhe erës. Kjo lloj teknike është efikase kur ka reshje të ulta dhe avullim të lartë, dhe është shumë e përshtatshme në klima të thata. <i>Leachate</i> (gazi dhe uji nga kullimi) mund të avullojnë gjithashtu edhe nga vendhedhja nëse zbatohet riqarkullimi i (<i>leachate</i>) gazit dhe i ujit nga kullimi (shiko “zbatimi i masës së riqarkullimit të (<i>leachate</i>) gazit dhe të ujit nga kullimi”).</p> <p>Filtri anaerobik dhe aerobik: Direkt nga venddepozitimi ose pas riqarkullimit apo pellgut të avullimit apo një rezervuari, kanalet kulluese mund të lidhen me një filtër fizik bazë anaerobik, me këto dimensione: një ose më shumë basene me një gjatësi 10 m, gjerësi 3 m, thellësi 1m, mbushur me zhavorr, me një gradient granulometrie, siç jepet në figurën e mëposhtme. Koha e qëndrimit duhet të jetë minimalisht 9 orë për të siguruar përpunimin e 80% të ndotjes organike dhe nga 1 deri në 2 ditë për të arritur në 90%. Rekomandohet që filtri anaerobik të plotësohet me një filtër aerobik, ku uji rrjedh poshtë, nëpër zhavorrin e ajrosur (32/50 mm dhe më të madh), me një gradient lartësie për të oksigjenuar lëngjet, para se ato të çlirohen në lumë apo liqen. Filtrat aerobikë janë të pastruara gjatë gjithë kohës.</p> <p>Basenet e filtrit mund të ndërtohen me çdo material kundër ujit (beton, veshje plastike etj.). Materiali filtër duhet të jetë i qëndrueshëm brenda filtrit dhe nuk duhet ta marrë rrjedha e <i>leachate</i> (gazi dhe uji nga kullimi). Nuk ka nevojë për një pengesë fizike ndërmjet materialeve me diametër të ndryshëm. Në rast se materiali mobilizohet, është i mjaftueshëm përdorimi i një rrjete për të ndarë materialin por duke lënë ujin të rrjedhë.</p>
--	--

<p>NDËRTIMI I DIGAVE PËR STABILITETIN E MBETJEVE</p>	<p>Objektivat: Stabilizimi i mbetjeve; Përbëjnë një barrierë rreth mbetjeve. Lejon të fshehë operimin e venddepozitimit të mbetjeve, duke reduktuar ndikimin në peizazh; Lejon operimin e venddepozitimit në shtresa (kursen hapësirën).</p>	<p>Risqet që lidhen me to: Shpërndarja e mbetjeve; Përdorimi i tokës.</p>
<p>Përshkrimi</p>	<p>Digat janë objekte mbështetëse me përmasa fikse, të cilat ndërtohen rreth vendit ku do të hidhen mbetjet. Digat përdoren për të kufizuar kufijtë e venddepozitimit, për të stabilizuar mbetjet brenda tij dhe për të lejuar mbushjen e venddepozitimit me shtresa. Në një zonë të sheshtë, çdo shtresë është më e vogël se shtresa më poshtë, kështu që në fund venddepozitimi do të ketë formën e një “mali”.</p> <p>Diga ka një pjerrësi maksimalisht prej 2:3 dhe me një lartësi maksimale prej 2.5 m, për të garantuar stabilitetin. Është e rëndësishme të vëmë në dukje që stabiliteti mund të ndryshojë në varësi të llojit të materialit, por pirgjet nuk duhet të jenë asnjëherë më të pjerrëta sesa 2:3.</p> <p>Materialët që përdoren për ndërtimin e digave mund të jenë material ndërtimi (tulla, gurë, beton i thyer etj.) ose edhe mbetje të zgjedhura. Pas ndërtimit të digës, duhet të përdoret një shtresë dheu prej të paktën 0.2 m trashësi për të mbuluar pjesën e jashtme të digave, për të shmangur erozionin, për të lehtësuar vegjetimin dhe për të integruar këtë strukturë në peizazhin rrethues.</p> <p>Nuk është e nevojshme të ndërtohet një digë nëse aty ka mure (ose relieve natyrore). Kur arrihet deri te niveli i murit/relievit natyror atëherë sipër saj vendoset një digë.</p>	

<p>Plane/figura</p>	 <p>Figura 5. Digat (me ngjyrë jeshile) vendosen për të kufizuar dhe stabilizuar mbetjet që do të hidhen. Vija e zezë përfaqëson formën e mëparshme të venddepozitimit, para modelimit të saj me diga.</p>	
<p>NDËRTIMI I PENGESAVE PËR MBROJTJE/STABILIZIM</p>	<p>Objektivat: Të vendosen kufijtë dhe limiti i zonës së venddepozitimit; Të stabilizojë mbetjet nga faktorët e jashtëm (p.sh., lumi); Të shmangë që venddepozitimi të jetë i dukshëm.</p>	<p>Risqet e lidhura me të Stabiliteti i mbetjeve dhe risku në lidhje me objekte sensitive; Lëvizja e mbetjeve për shkak të periudhave me shumë ujë.</p>
<p>Përshkrimi</p>	<p>Pengesat ndërtohen që të mbahen mbetjet ose për të mbrojtur mbetjet nga agjentë të jashtëm si përmytjet, por edhe për të mbrojtur objektet sensitive të vendosura në rrjedhën e poshtme, si për shembull: shtëpi, lumenj apo ndërtesa të tjera. Në varësi të riskut të gjendjes specifike, mund të merren në konsideratë veprime të ndryshme: Para se të ndërtohet një pengesë, pirgjet e mbetjeve duhet të përshtaten ose në rastet kur mbetjet janë duke shkaktuar rreziqe (si për shembull, mbetjet në shtretërit e lumenjve), ato duhet të largohen. Stabilizimi i pirgjeve mund të zbatohet edhe si masë parandaluese. Nëse do të ndërtohet një pengesë mbrojtëse, ajo duhet të jetë një strukturë e rëndë dhe e qëndrueshme. Përdorimi i togjeve me gurë të mbushur me gurë të rëndë siguron stabilitetin dhe përshkueshmërinë që kërkohet. Në rastin kur nevojitet mbrojtja nga përmytjet, mund të vendoset zhavorr i trashë në fund të togjeve me gurë për të ulur erozionin dhe si rezultat dhe destabilizimin e gabionëve (togjeve me gurë).</p>	
<p>Plane/figura</p> <p>→ Përshtatja/rregullimi i pirgut</p> <p>→ Pjerrësia maksimale</p> <p>→ Për t'u larguar</p>	 <p>Figura 6. Rrezik për shtëpitë: stabilizimi i mbetjeve me një rregullim të pirgut. Rasti (A) paraqet një risk të madh kolapsi. Edhe nëse nuk vihet në funksionim, sipërfaqja e venddepozitimit do të modelohet deri në një pjerrësi maksimale prej 2:3.</p>	

	<p>Figura 7. Mbetjet e vjetra të depozituara dhe materiali që ka marrë pjerrësinë e stabilitetit. Vazhdimi i funksionimit mund të realizohet mbi strukturën e vjetër, pasi mbetjet poshtë janë ngjeshur tashmë. Një drenim periferik duhet të instalohet në fund të pìrgut për të larguar ujin e shiut dhe për të parandaluar destabilizimin e mbetjeve.</p> <p>Figura 8. Nëse ka mbetje në shtratin e lumit, ato duhet të largohen dhe duhet vendosur pengesa e mbrojtjes mbi nivelin e ujit për të rritur stabilitetin e strukturës; materiali prej zhavorr të trashë mund të depozitohet në bazën e pengesës, nga ana e lumit. Kjo do të mbrojë pengesën në rast përmbytjesh. Një sistem kullimi për <i>leachate</i> (gazin dhe ujërat nga kullimit) do të vendoset në pjesën e brendshme të pengesës për të shmangur grumbullimin e (<i>leachate</i>) gazit dhe të ujit nga kullimi dhe destabilizimin e murit.</p>
--	--

<p>ZBATIMI I SISTEMIT TË LARGIMIT TË GAZIT</p>	<p>Objektivat: Reduktimi i çlirimeve të gazit dhe erës së keqe nga venddepozitimi i mbetjeve; Reduktimi i ndikimit në cilësinë e ajrit dhe efektin e gazeve të serrave në klimën globale; Shmangia e risqeve për rënie zjarresh; Rikuperimi i energjisë.</p>	<p>Risqet që lidhen me të: Shpërthime gazit/marrja flakë; Erë e keqe e fortë.</p>
<p>Përshkrimi</p>	<p>Ndërsa mbetjet dekompozohen, gjenerohet gaz. Gazi do të fillojë të çlirohet brenda pak javësh që nga fillimi i depozitimit të mbetjeve dhe mund të gjenerohet për dekada të tëra edhe pas mbylljes së venddepozitimit të mbetjeve. Mbetjet në venddepozitim prodhojnë gaz me anë të dekompozimit biologjik në kushte anaerobike (pa oksigjen). Gazet përmbajnë një sasi të madhe metani (CH₄), që është dhe shkaku i rënies së zjarreve apo të shpërthimeve nëse grumbullohet në xhepat e gazit. Akumulimi i gazit mund të shkaktojë dhe asfiksi. Sistemi i evakuimit të gazit duhet të planifikohet si një seri oxhakësh të vendosur afërsisht çdo 20 metra, të ndërtuar me tuba metalikë të mbushur me gurë apo materiale inerte (përshkueshmëri e lartë). Struktura metalike me doreza instalohet paraprakisht te depozitimi i mbetjeve dhe mbushet me material të trashë. Kur niveli i mbetjeve arrin pjesën lart të tubit metalik, përdorni një makinë për të tërhequr lart tubin metalik, siç tregohet në figurë dhe mbushet sërish me gurë. Në rast se nuk ka makinë për këtë qëllim, kjo mund të realizohet dhe me dorë edhe pse kërkon fuqi. Materialet inerte do të mbeten në shtresën e mbetjeve, duke krijuar një mënyrë preferenciale të qarkullimit të gazit. Tubi i ngritur duhet të mbushet me material të trashë, para se të hidhen mbetjet rreth e rrotull saj. Oxhaku duhet të ketë një “gyp të fiksuar mbrapsht” për ta përqendruar gazin në një pikë ku do të ndizet për të djegur gazin e prodhuar nga mbetjet e asgjësuar. Ky gyp hiqet kur oxhaku tërhiqet lart.</p>	
<p>Plane/figura</p>	 <p>Figura 9. Operatori duke mbushur venddepozitimin, duke pasur kujdes për të mos dëmtuar</p>	

oxhakun e gazit. Një gyp vendoset mbrapsht në krye të oxhaqeve për të përqendruar çlirimin e gazeve dhe për ta ndezur (djegur atë). Çlirimi i gazit nga një venddepozitim në një tjetër ndryshon. Djegia e gazit duhet të bëhet nën mbikëqyrje të rreptë dhe stafi duhet të jetë i informuar dhe i trajnuar për këtë praktikë specifike.

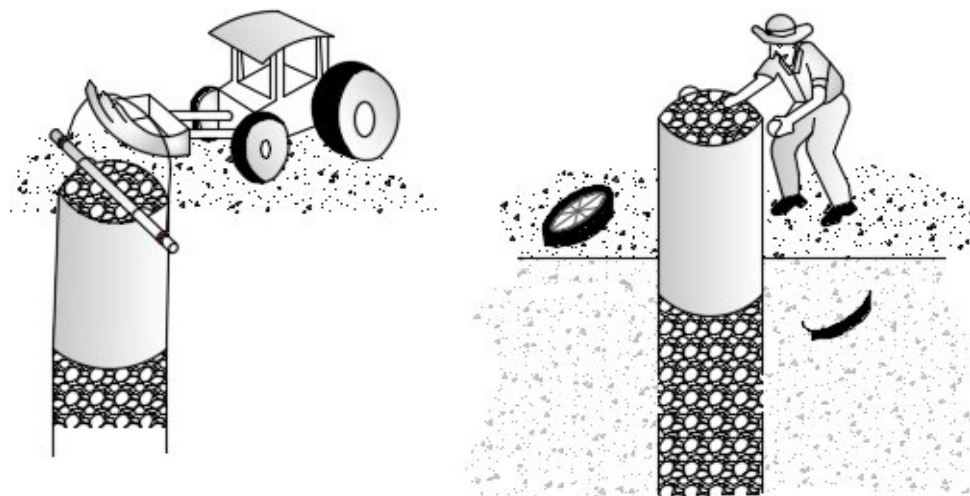

Figura 10. Zbatimi i oxhaqeve të gazit mund të bëhet me dorë ose me anë të përdorimit të makinave.

<p>ZBATIMI I MBULIMIT FINAL DHE I MBYLLJES SË VENDDEPOZITIMI T</p>	<p>Objektivat: Siguria afër një venddepozitimi të mbetjeve që nuk përdoret më; Moslejimi i përdoruesve të hyjnë në venddepozitimin e mbetjeve dhe për të pasur kontakt me mbetjet; Rikthimi i florës lokale/vegjetimit/peizazhit natyror.</p>	<p>Risqet e lidhura me të: Përdorim i vazhdueshëm i venddepozitimit; Kontakti i njerëzve dhe i kafshëve me ndotjen e mundshme; Krijimi i barrierave shtesë për mbrojtje dhe integrimi i venddepozitimit në peizazh.</p>
<p>Përshkrimi</p>	<p>Mbulimi final garanton mbylljen e sigurt të operimit pasi krijon një barriera mes mbetjeve dhe popullsisë ose faunës. Përveç kësaj, ai favorizon integrimin në peizazh, duke rikrijuar një mbulesë vegjetacioni dhe kufizon sasinë e ujit që hyn në venddepozitimin e mbetjeve dhe prodhon <i>leachate</i> (gaz dhe ujë nga kullimi). Venddepozitimi i mbyllur nevojitet të mbulohet plotësisht me 80 centimetra material drenimi dhe 30 centimetra dhé: Materiali i drenimit konsiston në zhavorr ose gurë ose materiale të përzgjedhura ndërtimi (tulla, gurë, beton i thyer etj.). Diametri duhet të jetë ndërmjet 3 mm dhe 15 mm. Qëllimi i vendosjes së dheut është stabilizimi i materialit të drenimit dhe për të mundësuar zhvillimin e vegjetacionit në sipërfaqen e venddepozitimit të mbetjeve. Është e rëndësishme të mirëmbahen pirgjet e venddepozitimit edhe pas mbylljes së venddepozitimit të mbetjeve, për të shmangur akumulimin e ujit te mbetjet dhe riskun që vjen nga kjo, atë të destabilizimit dhe të ndotjes së ujit. Gjithashtu, është e rëndësishme të zbatohen mënyrat për rrjedhjet e ujit me qëllim që të kontrollohet erozioni nga uji. Nëse ka oxhaqe gazi, ato duhet të mbahen me qëllim që të garantojnë evakuimin e gazit edhe pas mbylljes, dhe për të shmangur akumulimin e gazit në venddepozitimin e mbetjeve. Nëse ato nuk janë prezent këshillohet që të krijohen, me qëllim që të shmangët akumulimi i gazit dhe si rezultat gjenerimi i riskut.</p>	

Plane/figura

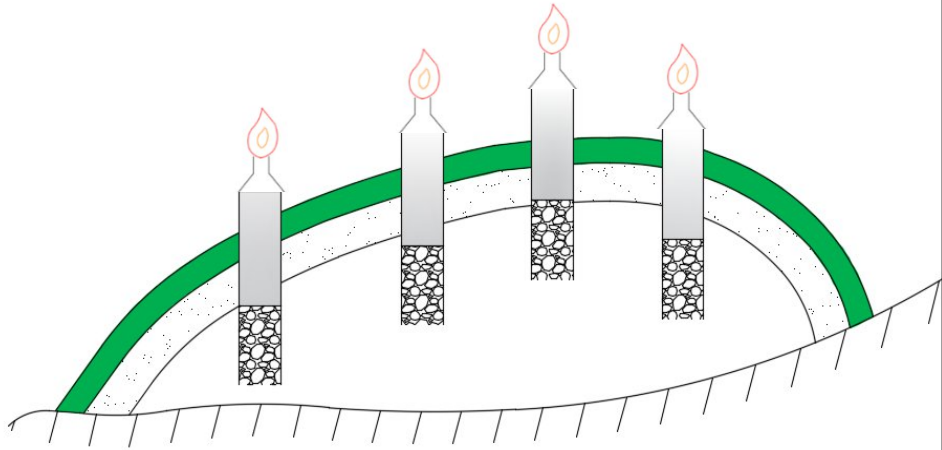

Figura 11. E gjithë sipërfaqja e venddepozitimit të mbetjeve duhet të mbulohet. Duhet të instalohen oxhaqe gazesh në pikat më të larta për të shmangur akumulimin e gazit nën shtresën finale të mbulimit. Instalohet një gyp metalik mbrapsht pasi mbyllet venddepozitimi i mbetjeve me qëllim që të përqendrohen gazrat që çlirohen dhe të mundësohet kontrolli i ndezjes së tyre (djegies). Ky veprim duhet të zbatohet duke marrë në konsideratë të gjitha masat e sigurisë dhe të ruajtjes.

KUSHTET MINIMALE OPERACIONALE

Operimi i përgjithshëm

Kur zbatohen masat fizike, operimi i venddepozitimit mund të organizohet sipas standardeve të mëposhtme minimale të operimit me qëllim që të garantohet jetëgjatësia e masave fizike që janë ndërmarrë dhe për të përmirësuar ruajtjen dhe sigurinë e operimit:

Prania dhe respektimi i një plani asgjësimi: mbetjet asgjësohen sipas një plani, i cili tregon venddepozitimin e asgjësimit, nevojën e ndarjes (d.m.th., materiale ndërtimi apo inerte që më vonë përdoren për mbulim) dhe trashësinë dhe gjerësinë e shtresës. Qëllimi i planit të asgjësimit është të minimizojë ndikimin ndërkohë që optimizon përpjekjet e operimit.

Qarkullimi i kamionit duhet të jetë i organizuar dhe i sinjalizuar (nëpërmjet koneve plastike apo mjete të tjera të ngjashme), me qëllim që të kontribuojnë në ngjeshjen e mbetjeve.

Mbetjet asgjësohen direkt në vend nga kamionët, në fasha prej 3 m deri në 5 m të gjera, 2 deri në 3 m në thellësi.

Mbulimi i mbetjeve të depozituara së fundmi çdo ditë ose javë, me 0.15 m dhë ose inerte të tjera ose materiale ndërtimi.

Hendeqet dhe kanalet e kullimit duhet të mbahen të pastra për të shmangur bllokimin e tyre në kohë me shi.

Hyrja në venddepozitimin e mbetjeve, si dhe porta dhe gardhet, duhet të mirëmbahen për të bërë të mundur që klientët të depozitojnë mbetjet shpejt dhe me rregull dhe të ndalohet prania e kafshëve dhe njerëzve jo të autorizuar.

Regjistrimi i dorëzimit të mbetjeve dhe pagesat e tarifave hyrëse, nëse ka.

Plani i asgjësimit

Mbetjet duhet të hidhen në një mënyrë të organizuar, që realizohet nga operatori përgjegjës, në shtresa prej 2 deri në 3 m të trasha.

Për të minimizuar ujin e shiut që infiltrohet te mbetjet, zona e operimit duhet të jetë minimale. Për këtë arsye, rendi i veprimeve me mbetjet hyrëse duhet të planifikohet dhe venddepozitimi duhet të ndahet në qeliza.

Qelizat mbushen me mbetje, njëra pas tjetrës. Një qelizë i korrespondon sasisë së mbetjeve që hidhet çdo ditë.

Mbuloni qelizën me materiale inerte çdo ditë pune.

Filloni me qelizat në pikat më të largëta për të siguruar një qarkullim më të thjeshtë me

automjetin tuaj.

Mbulimi që kryhet çdo ditë

Sipërfaqja e hapur që përdoret për hedhjen e mbetjeve duhet të jetë shumë e kufizuar. Të gjitha sipërfaqet e tjera joaktive duhet të mbulohen me dhé ose mbetje inerte.

Ky mbulim është shumë efikas: për të reduktuar infiltrimin e ujit të shiut, për të reduktuar infektimet nga insektet, për të ulur tërheqjen e zogjve, minjve dhe kafshëve të tjera si rezultat i mbetjeve, për të parandaluar rënien e zjarreve, për të dekurajuar, për të reduktuar ekspozimin ndaj kushteve atmosferike, për të reduktuar shtyrjen nga era të mbetjeve plastike nëpër venddepozitimin e mbetjeve.

Mbetjet duhet të mbulohen rregullisht me 15 cm mbetje inerte apo dhera, nëse është e mundur të bëhet çdo ditë (ose çdo javë minimumi).

Për të zbatuar mbulimin në venddepozitim duhet të ketë material të disponueshëm. Ai mund të variojë nga materiale inerte në mbetje nga ndërtimet dhe nuk ka kërkesa specifike për to, megjithëse duhen eliminuar materiale organike apo elemente të lehta (plastika, letra etj.).

Ky mbulim mundëson qarkullimin e kamionëve të cilët ngjeshin mbetjet.

Monitorimi i ndikimit në venddepozitimin e mbetjeve

Me qëllim që të vlerësohet nëse një venddepozitim paraqet një risk apo jo ose nëse ka një ndikim të caktuar, nevojitet të kryhet një monitorim rutinë për të gjitha elementet e pranishme në venddepozitimin e mbetjeve. Kjo ka si qëllim vëzhgimin sistematik të ndikimit të mundshëm të një venddepozitimi mbetjesh dhe të organizojë masat që lidhen me ndikimin që keni vlerësuar.

Monitorimi ul riskun e neglizhimit të rreziqeve potenciale në venddepozitimin e mbetjeve, si për shembull:

Kolapsi i brendshëm i venddepozitimit të mbetjeve;

Kolapsi i venddepozitimit të mbetjeve, shpërthimi i digës;

Përmbytja e venddepozitimit të mbetjeve ose krijimi i “pellgjeve” në sipërfaqe;

Djegia e venddepozitimit të mbetjeve;

Mbyllja e venddepozitimit të mbetjeve për shkak se nuk ka më hapësirë të disponueshme.

Lista e kontrollit për monitorimin duhet të përmbajë veprimet e mëposhtme:

Monitorimi i gjendjes në tërësi të venddepozitimit;

Monitorimi i gjendjes së digës kryesore;

Monitorimi i gjendjes së murit mbajtës;

Monitorimi i rrjedhës brenda dhe jashtë tubave të venddepozitimit të mbetjeve;

Monitorimi i gjendjes së gardhit;

Monitorimi i sistemit të kullimit;

Monitorimi i sistemit të çlirimit të gazit;

Monitorimi i përputhshmërisë me modelin e shtresëzimit që është vendosur për venddepozitimin e mbetjeve;

Monitorimi i pjerrësisë së sipërfaqes së mbetjeve që duhet respektuar (5–10%), me qëllim që të mundësohet largimi i rrjedhës së ujit sipërfaqësor.

Monitorimi duhet të përmbledhet në një raport të thjeshtë, ku vendoset data, si dhe shënimet e nevojshme në lidhje me pikat e përmendura më sipër.

ANEKSI II

PROCEDURAT DHE KRITERET E PRANIMIT TË MBETJEVE

Ky aneks parashtron klasifikimin uniform të mbetjeve dhe procedurat që zbatohen gjatë pranimit të tyre.

Seksioni 1 i këtij aneksi parashtron procedurën që përcakton pranueshmërinë e mbetjeve në lëndfill. Kjo procedurë konsiston në karakteristikat bazë, testet e përputhshmërisë dhe verifikimin në vendin e lëndfillit.

Seksioni 2 i këtij aneksi parashtron kriteret e pranimit për çdo kategori lëndfilli. Mbetjet pranohen në lëndfill vetëm në qoftë se përmbushin kriteret e pranimit të asaj kategorie lëndfilli.

Seksioni 3 i këtij aneksi rendit metodat që duhen përdorur për marrjen e mostrave dhe analizat e mbetjeve.

1. Procedura për pranimin e mbetjeve në lëndfille

1.1 Karakterizimi bazë

Karakterizimi bazë është hapi i parë i procedurës së pranimit dhe nënkupton një përcaktim të plotë të mbetjeve, duke grumbulluar të gjithë informacionin e nevojshëm për asgjësimin e sigurt të mbetjeve në periudhë afatgjatë. Karakterizimi bazë kërkohet për çdo lloj mbetje.

1.1.1 Funksionet e karakterizimit bazë

a) Informacion bazë mbi mbetjet: lloji, origjina, përbërja, konsistenca, aftësia për të lëngëzuar (leachability) në lëndfill, dhe kur është e nevojshme dhe e mundur, veti të tjera karakteristike;

b) Informacion bazë për të kuptuar sjelljen e mbetjeve në lëndfill dhe opsionet për trajtimin e tyre, siç përcaktohet në nenin 43(2) të ligjit “Për menaxhimin e integruar të mbetjeve”.

c) Vlerësimi i mbetjeve kundrejt vlerave kufi.

d) Gjetja e variablave/ndryshoreve kryesore (parametrat kritikë) për testimin e përputhshmërisë dhe opsionet për thjeshtimin e testimit të përputhshmërisë (që çojnë në një pakësim të konsiderueshëm të përbërësve që duhen matur, por vetëm pas demonstrimit të informacionit përkatës). Karakterizimi mund të japë edhe raportet midis karakterizimit bazë dhe rezultateve të procedurave të thjeshtuara të testeve, si edhe frekuencën e testimit të përputhshmërisë.

Në qoftë se karakterizimi bazë i mbetjeve tregon se mbetjet plotësojnë kriteret për një kategori të caktuar lëndfilli, siç përcaktohet në seksionin 2, mbetja konsiderohet e pranueshme në atë kategori lëndfilli. Në rast të kundërt, mbetja nuk pranohet në atë kategori lëndfilli.

Gjeneruesi i mbetjeve, ose në mungesë të tij, personi përgjegjës për menaxhimin e mbetjeve, është përgjegjës për saktësinë e informacionit të dhënë për karakterizimin e mbetjeve.

Operatori mban të dhëna për informacionin e kërkuar për një periudhë prej 5 vjetësh.

1.1.2 Kërkesat themelore për karakterizimin bazë të mbetjeve

a) Burimi dhe origjina e mbetjeve;

b) Informacioni mbi procesin që gjeneron mbetjet (përshkrimi dhe karakteristikat e lëndëve të para dhe produkteve);

c) Përshkrimi i trajtimit të kryer mbi mbetjet në përputhje me nenin 43(2) të ligjit “Për menaxhimin e integruar të mbetjeve”, ose një deklaratë që sqaron arsyet pse një trajtim i tillë nuk konsiderohet i nevojshëm;

d) Të dhëna mbi përbërjen e mbetjeve dhe aftësinë për të lëngëzuar (leachability) e mbetjeve në lëndfill, sipas rastit;

e) Pamja e jashtme e mbetjeve (era, ngjyra, forma fizike);

f) Kodi sipas vendimit të Këshillit të Ministrave nr.99, datë 19.02.2005 “Për miratimin e katalogut shqiptar për klasifikimin e mbetjeve” (Lista e mbetjeve të Bashkimit Europian);

g) Për mbetjet e rrezikshme (që në katalog pasqyrohen me një kod 6-shifror të shoqëruar me «*»): shënohen edhe vetitë përkatëse që i bëjnë ato të rrezikshme sipas shtojcës 3 të ligjit “Për menaxhimin e integruar të mbetjeve”.

h) Informacion që vërteton se mbetjet nuk janë të përjashtuara sipas nenit 44 të ligjit “Për menaxhimin e integruar të mbetjeve”;

i) Kategoria e lëndfillit ku mund të pranohen mbetjet;

- j) Përkujdesje të tjera që duhen ndërmarrë në lëndfill, në qoftë se është e nevojshme;
- k) Verifikim nëse mbetjet mund të riciklohen ose të rikuperohen.

1.1.3 Testimi

Si rregull i përgjithshëm, për të përftuar informacionin e mësipërm, mbetjet testohen.

Përveç kullueshmërisë së mbetjeve në lëndfill, me anë të testimit duhet të njihet ose të përcaktohet edhe përbërja e mbetjeve. Testet që përdoren për karakterizimin bazë përfshijnë gjithmonë edhe ato që përdoren për testimin e përputhshmërisë.

Përmbajtja e karakterizimit, shkalla e testimit laboratorik të kërkuar dhe marrëdhënia ndërmjet karakterizimit bazë dhe kontrollit të përputhshmërisë varet nga lloji i mbetjeve.

Ekziston një dallim midis:

- a) mbetjeve që gjenerohen rregullisht në të njëjtin proces;
- b) mbetjeve që nuk gjenerohen rregullisht.

Karakterizimet e detajuara në pikat (a) dhe (b) sigurojnë informacion që mund të krahasohet drejtpërdrejt me kriteret e pranimit për kategoritë përkatëse të lëndfillit, dhe përveç kësaj, edhe informacion përshkruar (p.sh. pasojat e depozitimit bashkë me mbetjet bashkiake).

- a) Mbetjet që gjenerohen rregullisht në të njëjtin proces

Këto janë mbetje të njëjta dhe konsistente të gjeneruara rregullisht gjatë të njëjtit proces, ku:

- instalimet dhe procesi i gjenerimit të mbetjeve njihen mirë dhe materialet që futen në proces dhe vetë procesi janë të mirëpërcaktuar,
- operatori i instalimit ofron të gjithë informacionin e nevojshëm dhe informon operatorin e lëndfillit për ndryshimet në proces (veçanërisht për ndryshimet lidhur me materialet që futen në proces).

Procesi shpesh kryhet në një instalim të vetëm. Mbetjet mund të jenë gjeneruar edhe nga instalime të ndryshme, në qoftë se identifikohen si një rrymë e vetme me karakteristika të zakonshme brenda kufijve të njohur (p.sh. hiri që mbetet nga incinerimi i mbetjeve bashkiake).

Për këto mbetje karakterizimi bazë përfshin edhe kërkesat themelore të renditura në seksionin 1.1.2 dhe veçanërisht kërkesat që vijnë:

- llojshmërinë e përbërësve të mbetjeve të veçanta;
- llojshmërinë dhe ndryshueshmërinë e vetive karakteristike;
- kullueshmërinë e mbetjeve në lëndfill, të përcaktuar nga testi i kullueshmërisë së lëngjeve të një partie mbetjesh dhe/ose testi i përshkueshmërisë dhe/ose testi i varësisë nga pH, në qoftë se kërkohen;
- variablat/ndryshoret kryesore testohen rregullisht.

Në qoftë se mbetjet gjenerohen nga i njëjti proces në instalime të ndryshme, informacioni jepet për qëllime vlerësimi. Për pasojë, merren një numër matjesh i mjaftueshëm për të treguar llojshmërinë dhe ndryshueshmërinë e vetive karakteristike të mbetjeve. Më pas, po qe se nuk kanë ndodhur ndryshime të rëndësishme në procesin e gjenerimit, mbetjet konsiderohen të karakterizuara dhe rrjedhimisht i nënshtrohen vetëm testit të përputhshmërisë.

Për mbetjet që gjenerohen nga i njëjti proces në të njëjtin instalim, rezultatet e matjeve mund të tregojnë vetëm ndryshime të vogla të vetive të mbetjeve në krahasim me vlerat kufi respektive. Më pas, po qe se nuk kanë ndodhur ndryshime të rëndësishme në procesin e gjenerimit, mbetjet konsiderohen të karakterizuara dhe rrjedhimisht i nënshtrohen vetëm testit të përputhshmërisë.

Mbetjet nga impiantet për grupimin ose përzierjen e mbetjeve, nga stacionet e transferimit të mbetjeve ose rrymat e mbetjeve të përziera nga grumbulluesit e mbetjeve, mund të ndryshojnë në mënyrë të konsiderueshme në vetitë e tyre. Kjo gjë merret parasysh gjatë karakterizimit bazë. Mbetje të tilla mund të klasifikohen nën rastin (b).

- b) Mbetjet që nuk gjenerohen rregullisht

Këto mbetje nuk gjenerohen rregullisht nga i njëjti proces në të njëjtin instalim dhe nuk janë pjesë e një rryme mbetjesh të mirë karakterizuar. Çdo parti mbetjesh të tilla të gjeneruara,

karakterizohet. Testimi për përputhshmërinë nuk kërkohet, pasi çdo parti e gjeneruar karakterizohet.

1.1.4 Rastet kur nuk kërkohet testimi

Testimi për karakterizimin bazë përjashtohet në rastet kur:

a) mbetja bën pjesë në një listë mbetjesh që nuk kërkojnë testime, siç përcaktohet në seksionin 2;

b) i gjithë informacioni i nevojshëm për klasifikimin bazë është i njohur dhe i justifikuar drejt për të kënaqur plotësisht kërkesat e Agjencisë Kombëtare të Mjedisit;

c) për lloje të caktuara mbetjesh testimi është jo praktik ose kur nuk disponohen procedurat e duhura të testimit dhe kriteret e pranimit. Kjo gjë justifikohet dhe dokumentohet, duke përfshirë edhe arsyet pse mbetja është konsideruar e pranueshme në atë kategori lëndfilli.

1.2 Testi i përputhshmërisë

Mbetjet që, në bazë të karakterizimit bazë sipas seksionit 1, janë konsideruar të pranueshme për atë kategori lëndfilli i nënshtrohen më tej testit të përputhshmërisë për të përcaktuar nëse ato përputhen me rezultatet e karakterizimit bazë dhe kriteret përkatëse të pranimit, siç përcaktohet në seksionin 2.

Funksioni i testimit të përputhshmërisë kontrollon periodikisht rrymat e mbetjeve që gjenerohen rregullisht.

Parametrat që duhen testuar përcaktohen në karakterizimin bazë. Parametrat duhet të jenë të lidhur me informacionin e karakterizimit bazë; siç përcaktohet në karakterizimin bazë, për parametrat kritikë (variablat/ndryshoret kryesore) nevojitet vetëm një kontroll. Kontrolli tregon nëse mbetjet respektojnë vlerat kufi të parametrave kritikë.

Testet që përdoren për testimin e përputhshmërisë, janë një ose disa prej testeve që përdoren për karakterizimin bazë. Testimi duhet të konsistojë të paktën në një test kullueshmërie për çdo parti. Për këtë qëllim përdoren metodat e listuara në seksionin 3.

Mbetjet që përjashtohen nga kërkesat për testim për karakterizimin bazë në seksionin 1.1.4(a) dhe seksionin 1.1.4(c) përjashtohen edhe nga testimi i përputhshmërisë. Megjithatë ato kanë nevojë të kontrollohen për përputhshmëri me informacionin e karakterizimit bazë, përveç testimit.

Testimi i përputhshmërisë kryhet të paktën një herë në vit dhe operatori siguron në çdo rast që testimi i përputhshmërisë të kryhet në kuadrin dhe frekuencën e përcaktuar nga karakterizimi bazë.

Të dhënat e regjistruara me rezultatet e testeve mbahen për një periudhë prej 5 vjetësh.

1.3 Verifikimi në vend

Çdo ngarkesë mbetjesh e dërguar në lëndfill duhet të inspektohet me sy përpara dhe pas shkarkimit. Dokumentacioni shoqërues duhet të kontrollohet.

Për mbetjet e depozituara nga prodhuesi i mbetjeve në një lëndfill nën kontrollin e tij, ky verifikim duhet bërë në pikën e nisjes.

Mbetjet mund të pranohen në lëndfill, në qoftë se janë njëlloj me ato që kanë qenë subjekt i karakterizimit bazë dhe testimit të përputhshmërisë, dhe që janë përshkruar në dokumentet shoqëruese. Në rast të kundërt, mbetjet nuk duhet të pranohen.

Ministri me urdhër, përcakton kërkesat e testit për verifikimin në vend, duke përfshirë aty ku është e mundur, metodat e testeve të shpejta.

Me t'u dorëzuar, kampionet duhen marrë në mënyrë periodike. Kampionet duhet të mbahen pas pranimit të mbetjeve për një periudhë jo më të shkurtër se një muaj.

2. Kriteret e pranimit të mbetjeve në lëndfill

Ky seksion përcakton kriteret për pranimin e mbetjeve në secilin nga kategoritë e lëndfillit, përfshirë kriteret për depozitimin nën dhe.

Agjencia Kombëtare e Mjedisit, kur jep leje mjedisi për pranimin e mbetjeve në lëndfillin e kategorisë përkatëse, sipas rastit, mund të pranojë vlera deri në tri herë më të larta se vlerat kufi

të parametrave specifike të renditur në këtë seksion, përveç:

- karbonit organik të tretur (DOC) në seksionet 2.1.2.1, 2.2.2, 2.3.1 dhe 2.4.1;
- BTEX (benzeni, tolueni, etilbenzeni, ksileni);
- PCBs (bifenilet e poliklorinuara) dhe vajit mineral në seksionin 2.1.2.2;
- karbonit organik total (TOC) dhe pH në seksionin 2.3.2 dhe humbjes në ndezje (LOI)

dhe/ose TOC në seksionin 2.4.2; dhe

- kufizimit të rritjes së mundshme të vlerës kufi për TOC në seksionin 2.1.2.2 deri në vetëm dy herë më të larta se vlera kufi.

Pranimi i këtyre vlerave bëhet duke marrë në konsideratë:

- karakteristikat e lëndës dhe të rrethinave të tij;
- shkarkimet nga lëndë (përfshirë edhe lëngjet kulluese); dhe

- kufijtë e parametrave specifike në këtë seksion, që sipas vlerësimit të rrezikut, nuk paraqesin rrezik shtesë për mjedisin,

Agjencia Kombëtare e Mjedisit mban një regjistër për numrin e lejeve të lëshuara çdo vit sipas kësaj dispozite.

Ministri, me urdhër, përcakton kriteret për përputhshmërinë me vlerat kufi të përcaktuara në këtë seksion.

2.1 Kriteret për lëndët e mbetjeve inerte

2.1.1 Lista e mbetjeve që pranohen pa u testuar në lëndët e mbetjeve inerte

Mbetjet në listën e mëposhtme plotësojnë kriteret e përcaktuara në përkufizimin e mbetjeve inerte në ligjin “Për menaxhimin e integruar të mbetjeve” dhe kriteret e renditura në seksionin 2.1.2. Këto mbetje pranohen në lëndët e mbetjeve inerte pa iu nënshtuar testimit.

Mbetjet duhet të jenë nga një rrymë e vetme (vetëm një burim) i një lloji të vetëm. Mbetjet e ndryshme që përmbahen në listë mund të pranohen së bashku, me kusht që ato të vijnë nga i njëjti burim.

Në rast dyshimi për kontaminim (si nga inspektimi vizual, ashtu edhe nga njohuritë për origjinën e mbetjeve) duhet të aplikohet testimi ose në rast të kundërt mbetjet refuzohen. Në qoftë se mbetjet e listuara janë të kontaminuara ose përmbajnë materiale ose substanca të tjera siç janë metalet, asbesti, plastikët, kimikatet, etj. në një masë që rrit shkallën e rrezikut të lidhur me mbetjet, në mënyrë të mjaftueshme për të justifikuar asgjësimin e tyre në kategori të tjera lëndë, ato mund të mos pranohen në lëndët e mbetjeve inerte.

Në qoftë se ka ndonjë dyshim që mbetjet nuk përmbushin përkufizimin e mbetjeve inerte dhe kriteret e listuara në seksionin 2.1.2 apo që mbetjet janë të kontaminuara, duhet të aplikohet testimi. Për këtë qëllim duhet të përdoren metodat e listuara në seksionin 3.

Kodi sipas katalogut të mbetjeve	Përshkrimi	Kufizimi
10 11 03	Mbetjet nga materialet fibroze me bazë qelqi	Vetëm pa lidhës organikë
15 01 07	Ambalazhet e qelqit	
17 01 01	Betoni	Vetëm mbetje të përzgjedhura nga ndërtimet dhe shembjet ()
17 01 02	Tullat	Vetëm mbetje të përzgjedhura nga ndërtimet dhe shembjet (*)
17 01 03	Pllakat dhe qeramikat	Vetëm mbetje të përzgjedhura nga ndërtimet dhe shembjet (*)
17 01 07	Përzierje e betonit, tullave, pllakave dhe qeramikës	Vetëm mbetje të përzgjedhura nga ndërtimet dhe shembjet (*)
17 02 02	Qelqi	

17 05 04	Dherat dhe gurët	Përrjashtuar shtresat e sipërme të dheut, torfat; përrjashtuar dherat dhe gurët nga vendet e kontaminuara
19 12 05	Qelqi	
20 01 02	Qelqi	Vetëm qelqi i grumbulluar në mënyrë të diferencuar
20 02 02	Dherat dhe gurët	Vetëm mbetjet nga kopshtet dhe parqet, përrjashtuar shtresat e sipërme të dheut, torfat

* Mbetjet (*), mbetje të përrzgjedhura nga ndërtime dhe shembjet: me përrmbajtje të ulët të llojeve të materialeve të tjera (siç janë metalet, plastikët, dherat, përrbërjet organike, druri, goma etj.). Origjina e mbetjeve duhet të jetë e njohur.

- Asnjë mbetje nga ndërtime dhe shembjet dhe nga ndërtime, të ndotura me substanca të rrezikshme organike ose inorganike (p.sh. përr shkak të proceseve të prodhimit në ndërtim), ndotje toke, depozitimi dhe përrdorimi i pesticideve ose substancave të tjera të rrezikshme, etj., në rast se nuk bëhet e qartë që ndërtime e shembura nuk janë të ndotura në mënyrë të konsiderueshme.

- Asnjë mbetje nga ndërtime dhe shembjet nga ndërtime, të trajtuara, të mbuluara ose të lyera me materiale, që përrmbajnë substanca të rrezikshme në sasi të konsiderueshme.

Mbetjet që nuk janë renditur në këtë listë duhet t'i nënshtrohen testimit siç parashtrohet në seksionin 1 përr të përrcaktuar nëse ato përrmbushin kriteret përr pranueshmërinë e mbetjeve në lëndfillet e mbetjeve inerte, siç përrcaktohet në seksionin 2.1.2.

2.1.2. Vlerat kufi përr mbetjet e pranueshme në lëndfillet e mbetjeve inerte

2.1.2.1. Vlerat kufi të lëngëzimit

Përr mbetjet që pranohen në lëndfillet e mbetjeve inerte zbatohen vlerat kufi të lëngëzimit si më poshtë, të llogaritura si raport i vëllimit të lëngjeve të kullimit ndaj masës së materialeve të ngurta (L/S) të 2 litra/kg dhe 10 litra/kg përr çlirimin total dhe të shprehura drejtpërrdrejt në mg/l përr C0 (eluati i parë i testit të perkolimit është L/S = 0,1 l/kg).

Ministri me urdhër, përrcakton metodat e testimit (seksioni 3) dhe vlerat përrkatëse kufi që duhet të përrdoren nga tabela më poshtë.

Përrbërësi	L/S = 2 l/kg (mg/kg substancë e thatë)	L/S = 10 l/kg (mg/kg substancë e thatë)	C0 (testi i perkolimit (mg/L))
As (Arsenik)	0.1	0.5	0.06
Ba (Barium)	7	20	4
Cd (Kadmium)	0.03	0.04	0.02
Cr (total) (Krom total)	0.2	0.5	0.1
Cu (Bakër)	0.9	2	0.6
Hg (Mërrkur)	0.003	0.01	0.002
Mo (Molibden)	0.3	0.5	0.15
Ni (Nikel)	0.2	0.4	0.12
Pb (Plumb)	0.2	0.5	0.15
Sb (Antimoni)	0.02	0.06	0.1
Se (Selen)	0.06	0.1	0.04
Zn (Zink)	2	4	1.2

Klorure	550	800	460
Fluorure	4	1	2.5
Sulfate	560 (*)	1000 (*)	1500
Indeksi i Fenolit	0.5	1	0.3
DOC (**)	240	500	160
TDS (***)	2500	4000	--

(*) Në qoftë se mbetja nuk i përmbush këto vlera për sulfatet, ajo ende mund të konsiderohet se i plotëson kriteret e pranimit në qoftë se lëngu i kullimit nuk kapërcen asnjë nga vlerat që vijojnë: 1,500 mg/l si C0 në L/S = 0,1 l/kg dhe 6,000 mg/kg në L/S=10l/kg. Për të përcaktuar vlerat kufi në L/S=0,1l/kg nën kushtet e ekuilibrit fillestar është e nevojshme të përdoret testi i perkolimit, ndërsa vlera në L/S=10l/kg mund të përcaktohet ose nëpërmjet testit të perkolimit të lëngjeve të kullimit nga një parti ose nëpërmjet testit të perkolimit në kushte të përiferuara me ato të ekuilibrit lokal.

(**) Në qoftë se mbetja nuk i përmbush këto vlera për DOC në vlerën e pH-it të vet, mund të testohet në mënyrë alternative midis L/S=10l/kg dhe një pH ndërmjet 7,5 dhe 8,0.

Mbetja mund të konsiderohet se i përmbush kriteret e pranimit për DOC, në qoftë se rezultati i këtij përcaktimi nuk i kalon 500 mg/kg. (ekziston një draft metodë e bazuar në standardin prEN 14429).

(***) Vlerat për lëndët e ngurta totale të tretshme (TDS) mund të përdoret në mënyrë alternative me vlerat e sulfateve dhe klorureve.

2.1.2.2. Vlerat kufi për përmbajtjen totale të parametrave organikë

Përveç vlerave kufi të kullimit të lëngjeve nga lëndfilli të dhëna në seksionin 2.1.2.1, mbetjet inerte duhet të plotësojnë edhe këto vlera të tjera kufi:

Parametri	Vlera (mg/L)
Karboni organik total (TOC)	30,000 (*)
BTEX (benzeni, tolueni, etilbenzeni, ksileni)	6
PCBs (bifenilet e poliklorinuara, 7 konfigurimet)	1
Vaj mineral (C10 deri C40)	500
PAHs (hidrokarburet policiklike aromatike)	vlerat kufi duhet të përcaktohen nga ministria

(*) Në rastin e dherave, Agjencia Kombëtare e Mjedisit mund të lejojë një vlerë kufi më të lartë, me kusht që për L/S = 10 l/kg si për vetë pH e vetë dheut, ashtu edhe për një vlerë pH ndërmjet 7,5 dhe 8,0 të merret vlera e DOC prej 500mg/kg.

2.2 Kriteret për lëndfillët e mbetjeve jo të rrezikshme

Ministri, me urdhër, përcakton sipas rastit nënkategoritë e lëndfilleve të mbetjeve jo të rrezikshme.

Në këtë aneks, parashtrohen vlerat kufi vetëm për mbetjet jo të rrezikshme, që asgjësohen në të njëjtën qelizë me mbetje të rrezikshme që janë të qëndrueshme dhe jo reaktive.

2.2.1. Mbetjet e pranueshme pa testim në lëndfillët e mbetjeve jo të rrezikshme

Mbetjet shtëpiake, siç përcaktohet në ligjin “Për menaxhimin e integruar të mbetjeve”, që klasifikohen si mbetje jo të rrezikshme në kapitullin 20 të katalogut të mbetjeve (në përputhje me listën europiane të mbetjeve), dhe që janë pjesë e mbetjeve shtëpiake jo të rrezikshme të grumbulluara në mënyrë të diferencuar, si dhe materialet e njëjta jo të rrezikshme nga burime të tjera, mund të pranohen në lëndfillët e mbetjeve jo të rrezikshme pa iu nënshtruar testimit.

Mbetjet mund të mos pranohen në qoftë se nuk i janë nënshtruar trajtimeve të mëparshme sipas kërkesave të ligjit “Për menaxhimin e integruar të mbetjeve” ose në qoftë se ato

janë të kontaminuara në atë masë që rrit rrezikun e tyre aq sa të justifikohet asgjësimi i tyre në impiante të tjera.

Ato mund të mos pranohen në qelizat ku pranohen mbetjet e rrezikshme të qëndrueshme jo reaktive sipas kërkesave të ligjit “Për menaxhimin e integruar të mbetjeve”.

2.2.2. Vlerat kufi për mbetjet jo të rrezikshme

Vlerat kufi që vijojnë zbatohen për mbetjet granulare jo të rrezikshme që pranohen në të njëjtën qelizë me mbetjet e rrezikshme të qëndrueshme joreaktive, të llogaritura në L/S = 2 dhe 10 l/kg për çlirimet totale dhe të shprehura drejtpërdrejt në mg/l për C0 (në eluatën e parë të testit të perkolimit në L/S = 0,1 l/kg). Mbetjet granulare përfshijnë të gjitha mbetjet që nuk janë monolite.

Ministri, me urdhër, përcakton se cila nga metodat e testimit (shih seksionin 3) dhe vlerat përkatëse kufi të tabelës më poshtë duhen përdorur.

Përbërësi	L/S = 2 l/kg (mg/kg substancë e thatë)	L/S = 10 l/kg (mg/kg substancë e thatë)	C0 (testi i perkolimit) (mg/L)
As (Arsenik)	0.4	2	0.3
Ba (Barium)	30	100	20
Cd (Kadmium)	0.6	1	0.3
Cr (Krom total)	4	10	2.5
Cu (Bakër)	25	50	30
Hg (Mërkur)	0.05	0.2	0.03
Mo (Molibden)	5	10	3.5
Ni (Nikel)	5	10	3
Pb (Plumb)	5	10	3
Sb (Antimoni)	0.2	0.7	0.15
Se (Selen)	0.3	0.5	0.2
Zn (Zink)	25	50	15
Klorure	10,000	15,000	8,500
Fluorure	60	150	40
Sulfate	10,000	20,000	7,000
DOC (*)	380	800	250
TDS (**)	40,000	60,000	--

(*) Në qoftë se mbetja nuk i plotëson këto vlera për DOC në pH e vet, ajo mund të testohet në mënyrë alternative në L/S=10l/kg dhe në një pH 7,5-8,0. Mbetja mund të konsiderohet se i përmbush kriteret e pranimit për DOC, në qoftë se rezultati i këtij përcaktimi nuk i kalon 800 mg/kg (ekziston një draft metodë e bazuar në standardin prEN 14429).

(**) Vlerat për TDS mund të përdoren në mënyrë alternative me vlerat e sulfateve dhe klorureve.

Ministri, me urdhër, vendos kriteret për mbetjet monolite që sigurojnë të njëjtin nivel mbrojtjeje të mjedisit të dhënë nga vlerat kufi të mësipërme.

2.2.3. Mbetjet e gipsit

Materialet jo të rrezikshme me bazë gipsi duhet të asgjësohen vetëm në lëndfillët e mbetjeve jo të rrezikshme në qelizat ku nuk pranohen mbetje të bio-degradueshme. Për mbetjet që asgjësohen në lëndfill, së bashku me materialet me bazë gipsi zbatohen vlerat limit për TOC dhe DOC që janë dhënë në seksionet 2.3.2 dhe 2.3.1.

2.3. Kriteret për mbetjet e rrezikshme që pranohen në lëndfillët e mbetjeve jo të rrezikshme

Mbetje të qëndrueshme, jo reaktive janë ato mbetje për të cilat, as në kushtet e zbatimit të projektit të lëndfillit dhe as në kushtet e aksidenteve të parashikueshme, në periudhë afatgjatë mënyra e lëngëzimit (leaching) nuk ndryshon negativisht:

- vetëm të mbetjet (për shembull, me anë të biodegradimit);
- nën ndikimin e kushteve mjedisore afatgjata (për shembull uji, ajri, temperatura, shtrëngimi mekanik);
- nga ndikimi i mbetjeve të tjera (përfshirë produktet e mbetjeve siç janë lëngjet e kullimit (leachate) dhe gazi i lëndfillit).

2.3.1. Vlerat kufi të lëngëzimit (leaching)

Vlerat kufi të lëngëzimit në lëndfill që vijnë më poshtë zbatohen për mbetjet granulare të rrezikshme që pranohen në lëndfillët e mbetjeve jo të rrezikshme, të llogaritura në $L/S = 2$ dhe 10 l/kg për çlirimin total dhe të shprehur drejtpërdrejt në mg/l të C_0 (eluati i parë i testit të perkolimit në $L/S = 0,1 \text{ l/kg}$). Mbetjet granulare përfshijnë të gjitha mbetjet që nuk janë monolite.

Ministri, me urdhër, përcakton se cila nga metodat e testimit dhe vlerat përkatëse kufi të tabelës më poshtë duhen përdorur.

Përbërësi	$L/S = 2 \text{ l/kg}$ (mg/kg substancë e thatë)	$L/S = 10 \text{ l/kg}$ (mg/kg substancë e thatë)	C_0 (testi i perkolimit) (mg/L)
As (Arsenik)	0.4	2	0.3
Ba (Barium)	30	100	20
Cd (Kadmium)	0.6	1	0.3
Cr (Krom) (total)	4	10	2.5
Cu (Bakër)	25	50	30
Hg (Mërkur)	0.05	0.2	0.03
Mo (Molibden)	5	10	3.5
Ni (Nikel)	5	10	3
Pb (Plumb)	5	10	3
Sb (Antimoni)	0.2	0.7	0.15
Se (Seleni)	0.3	0.5	0.2
Zn (Zink)	25	50	15
Klorure	10,000	15,000	8,500
Fluorure	60	150	40
Sulfate	10,000	20,000	7,000
DOC (*)	380	800	250
TDS (**)	40,000	60,000	--

(*) Në qoftë se mbetja nuk i përmbush këto vlera për DOC për pH e vet, ajo mund të testohet në mënyrë alternative në $L/S=10 \text{ l/kg}$ dhe në një pH 7,5-8,0. Mbetja mund të konsiderohet se i përmbush kriteret e pranimit për DOC, në qoftë se rezultati i këtij përcaktimi nuk i kalon 800 mg/kg (Një draft metodë e bazuar në standardin prEN 14429 është e disponueshme).

(**) Vlerat për TDS mund të përdoren në mënyrë alternative për vlerat e sulfatëve dhe të klorureve.

Ministri, me urdhër, vendos kritere për mbetjet monolite që sigurojnë të njëjtin nivel mbrojtjeje të mjedisit që sigurohet nga vlerat kufi të mësipërme.

2.3.2. Kritere të tjera

Përveç vlerave kufi të kullimit të lëngjeve nga lëndfilli të paraqitura në seksionin 2.3.1, mbetjet granulare duhet të plotësojnë kriteret shtesë që vijojnë:

Parametri	Vlera
Karboni organik total (TOC)	5% (*)
pH	Minimumi 6
Kapaciteti i neutralizimit të acideve (ANC)	Duhet të llogaritet

(*) Në qoftë se kjo vlerë nuk arrihet, Agjencia Kombëtare e Mjedisit mund të lejojë një vlerë kufi më të lartë, me kusht që vlera e DOC prej 800 mg/kg të arrihet në $L/S = 10$ l/kg, si në pH e vet materialit ashtu edhe në një vlerë pH midis 7,5 dhe 8,0.

Ministri, me urdhër, përcakton kriteret që sigurojnë se mbetjet do të kenë qëndrueshmëri fizike dhe kapacitet mbajtës të mjaftueshëm.

Ministri, me urdhër, përcakton kriteret që sigurojnë se mbetjet monolite të rrezikshme janë të qëndrueshme dhe jo reaktive, përpara se të pranohen në lëndfillët e mbetjeve jo të rrezikshme.

2.3.3. Mbetjet e asbestit

Materialet e ndërtimit, që përmbajnë asbest dhe lloje të tjera mbetjesh asbesti të përshtatshme, mund të asgjësohen në lëndfillët e mbetjeve jo të rrezikshme pa u testuar.

Për lëndfillët që marrin materiale ndërtimi që përmbajnë asbest dhe mbetje të tjera asbesti të përshtatshme, duhet të plotësohen kërkesat e mëposhtme:

- Mbetjet nuk duhet të përmbajnë substanca të tjera të rrezikshme përveç asbestit të lidhur, përfshirë fibrat e lidhura nga një agjent lidhës ose të paketuara në plastikë.

- Lëndfilli pranon vetëm materiale ndërtimi që përmbajnë asbest dhe mbetje të tjera asbesti të përshtatshme. Këto mbetje mund të asgjësohen edhe në një qelizë të veçantë të lëndfillit për mbetjet jo të rrezikshme, në qoftë se qeliza është e izoluar siç duhet.

- Me qëllim që të shmanget shpërndarja e fibrave, zona e depozitimit mbulohet me materialin e duhur çdo ditë dhe përpara çdo operacioni ngjeshjeje, dhe në qoftë se mbetja nuk është e ambalazhuar, ajo spërkatet rregullisht.

- Me qëllim që të shmanget shpërndarja e fibrave në lëndfill/qelizë vendoset një mbulesë e sipërme përfundimtare.

- Në lëndfill/parcelë nuk kryhet asnjë punë që mund të çojë në përhapjen e fibrave (p.sh. shpimi i puseve).

- Pas mbylljes, ruhet plani i vendndodhjes së lëndfillit/qelizës, që tregon se janë depozituar mbetje asbesti.

- Me qëllim që të shmanget kontakti i njerëzve me mbetjet, merren masat e duhura për të kufizuar përdorimin e mundshëm të tokës pas mbylljes së lëndfillit.

Për lëndfillët që marrin vetëm materiale ndërtimi që përmbajnë asbest, kërkesat e përcaktuara në aneksin I seksioni 3.2 dhe 3.3 mund të reduktohen, në qoftë se plotësohen kërkesat e mësipërme.

2.4. Kriteret për mbetjet e pranueshme në lëndfillët për mbetjet e rrezikshme

2.4.1. Vlerat kufi të lëngëzimit (*leaching*)

Vlerat kufi të lëngëzimit (*leaching*) që jepen më poshtë zbatohen për mbetjet granulare që pranohen në lëndfillët e mbetjeve të rrezikshme, të llogaritura në $L/S = 2$ dhe 10 l/kg për çlirimin total dhe të shprehura drejtpërdrejt në mg/l për CO (në eluatit e parë të testit të perkolimit në $L/S = 0,1$ l/kg). Mbetjet granulare përfshijnë të gjitha mbetjet që nuk janë monolite.

Ministri, me urdhër, përcakton se cila nga metodat e testimit dhe cila nga vlerat kufi

përkatëse në tabelë duhet të përdoren.

Përbërësi	L/S = 2 l/kg (mg/kg substancë e thatë)	L/S = 10 l/kg (mg/kg substancë e thatë)	C0 (testi i perkolimit) (mg/L)
As (Arsenik)	6	25	3
Ba (Barium)	100	300	60
Cd (Kadmium)	3	5	1.7
Cr (Krom total)	25	70	15
Cu (Bakër)	50	100	60
Hg (Mërkur)	0.5	2	0.3
Mo (Molibdeni)	20	30	10
Ni (Nikel)	20	40	12
Pb (Plumb)	25	50	15
Sb (Antimoni)	2	5	1
Se (Seleni)	4	7	3
Zn (Zinku)	90	200	60
Klorure	17,000	25,000	15,000
Fluorure	200	500	120
Sulfate	25,000	50,000	17,000
DOC (*)	480	1,000	320
TDS (**)	70,000	100,000	--

(*) Në qoftë se mbetja nuk i përmbush këto vlera për DOC në pH e vet, ajo mund të testohet në mënyrë alternative edhe në L/S=10l/kg dhe pH 7,5-8,0. Mbetja mund të konsiderohet se i përmbush kriteret e pranimit për DOC, në qoftë se rezultati i këtij përcaktimi nuk i kalon 1,000 mg/kg (ekziston një draft metodë e bazuar në standardin prEN 14429).

(**) Vlerat e TDS mund të përdoren në vend të vlerave të sulfateve dhe klorureve.

Ministri, me Urdhër, përcakton kriteret për mbetjet monolite që sigurojnë për mjedisin të njëjtin nivel mbrojtje që sigurohet nga vlerat kufi të mësipërme.

2.4.2. Kriteret të tjera

Përveç vlerave kufi të lëngëzimit (*leaching*) nga lëndfilli sipas seksionit 2.4.1, mbetjet e rrezikshme duhet të plotësojnë edhe kriteret e mëposhtme:

Parametri	Vlera
Humbja nga ndezja (LOI)	10% (*)
Karboni organik total (TOC)	6% (**)
Kapaciteti i neutralizimit acid (ANC)	Duhet vlerësuar (llogaritur)

(*) Duhet përdorur ose LOI ose TOC.

(**) Nëse kjo vlerë nuk arrihet, Agjencia Kombetare e Mjedisit mund të lejojë një vlerë kufi më të lartë, me kusht që vlera e DOC prej 1,000 mg/kg të arrihet kur L/S = 10 l/kg, ose në pH e vetë materialit ose në një vlerë pH ndërmjet 7,5 dhe 8,0.

2.5. Kriteret për depozitimin nëntokësor

Për pranimin e mbetjeve në një venddepozitimi nën dhe (nëntokësor), duhet të bëhet vlerësim i sigurisë për atë vend specifik siç përcaktohet në aneksin III. Mbetjet mund të pranohen vetëm nëse janë në përputhje me vlerësimin e sigurisë së atij venddepozitimi specifik.

Në venddepozitimet nën dhe (nëntokësore) të mbetjeve inerte, mund të pranohen vetëm

ato mbetje që plotësojnë kriteret e përcaktuara në seksionin 2.1.

Në venddepozitimet nën dhe (nëntokësore) të mbetjeve jo të rrezikshme, mund të pranohen vetëm ato mbetje që plotësojnë kriteret e përcaktuara në seksionin 2.2 ose në seksionin 2.3.

Në venddepozitimet nën dhe (nëntokësore) të mbetjeve të rrezikshme, mbetjet mund të pranohen vetëm nëse janë në përputhje me vlerësimin e sigurisë së atij venddepozitimi specifik. Në këtë rast, kriteret e përcaktuara në seksionin 2.4 nuk zbatohen. Megjithatë, mbetjet duhet t'i nënshtrihen procedurës së pranimit siç përcaktohet në seksionin 1.

3. Marrja e mostrave dhe metodat e testimit

Marrja e mostrave dhe testi për karakterizimin bazë dhe testi i përputhshmërisë kryhen nga persona dhe institucione të pavarur dhe të kualifikuara. Laboratorët duhet të kenë eksperiencë të provuar në testimet dhe analizat e mbetjeve, si edhe një sistem eficient për sigurimin e cilësisë.

Ministri, me urdhër, vendos që:

1. marrja e mostrave mund të kryhet nga gjeneruesit ose operatorët e mbetjeve me kusht që, me mbikëqyrjen e duhur të personave dhe institucioneve të pavarur dhe të kualifikuara, të sigurohet arritja e objektivave të përcaktuara në këtë rregullore;

2. testimi i mbetjeve mund të kryhet nga prodhuesit ose operatorët e mbetjeve nëse ata kanë ngritur një sistem të përshtatshëm për sigurimin e cilësisë përfshirë kontrollin periodik të pavarur.

Për sa kohë që një standard CEN nuk disponohet si një standard EN zyrtar, do të përdoren ose procedurat/standartet kombëtare ose projekt standardi CEN, kur ky i fundit të ketë arritur fazën e standardit prEN.

Për marrjen e mostrave të mbetjeve – për karakterizimin bazë, testin e përputhshmërisë dhe testin e verifikimit në terren – duhet të hartohet plani i marrjes së mostrave sipas pjesës 1 të standardit të marrjes së mostrave aktualisht të zhvilluar nga CEN.

Vetitë e përgjithshme të mbetjeve	
EN 13137	Përcaktimi i TOC të mbetjet, llumrat dhe sedimentet
prEN 14346	Llogaritja e lëndëve të thata nëpërmjet përcaktimit të mbetjeve të thata ose përmbajtjes së ujit
Testet e lëngëzimit (<i>leaching</i>)	
prEN 14405	Testi i përcaktimit të sjelljes së lëngëzimit – testi i perkolimit me drejtim për lart (Testi i perkolimit me drejtim lart për përbërësit inorganik)
EN 12457/1-4	Testi i përputhshmërisë së lëngëzimit të mbetjeve granulare dhe llumrave d: Pjesa 1 : L/S = 2 l/kg, madhësia e pjesëzës < 4 mm Pjesa 2: L/S = 10 l/kg, madhësia e pjesëzës < 4 mm Pjesa 3: L/S = 2 dhe 8 l/kg, madhësia e pjesëzës < 4 mm Pjesa 4: L/S = 10 l/kg, madhësia e pjesëzës < 10 mm
Digjestimi (<i>digestion</i>) i mbetjeve të papërpunuara	
EN 13657	Digjestimi për përcaktimin e mëtejshëm të pjesës së elementëve të tretshëm në ujë (digjestimi i pjesëshëm i mbetjeve të ngurta para analizave elementare, që e lenë matricën e silikateve të paprekur)

EN 13656	Digjestimi me anë të mikrovalëve me përzierje acidi fluorhidrik (HF), acidi nitrik (HNO ₃) dhe acidi klorhidric (HCl) për përcaktimin e mëtejshëm të elementeve (digjestim total i mbetjeve të ngurta para analizave elementare)
Analizat	
ENV 12506	Analiza e eluateve — Përcaktimi i pH, arsenikut - As, bariumit - Ba, kadmiumit - Cd, klorit - Cl, kobaltit - Co, kromit - Cr, kromit VI - CrVI, bakrit - Cu, molibdenumi - Mo, nikelit - Ni, dioksidit të azotit - NO ₂ , plumbit - Pb, squfurit total - S, sulfateve- SO ₄ , vanadiumit – V dhe zinkut - Zn (analiza e përbërësve inorganikë të mbetjeve të ngurta dhe/ose eluateve të tyre; elementet madhore, minore dhe gjurmëve të tyre)
ENV 13370	Analiza e eluateve — Përcaktimi i amoniumit, përbërje organike halogjene - AOX, konduktivitetit, mërkurit - Hg, indeksit të fenolit, karbonit organik total - TOC, CN –së lehtësisht të çlirueshme, fluorit - F (analiza e përbërësve inorganikë të mbetjeve të ngurta dhe/ose eluateve (anionet) e tyre)
prEN 14039	Përcaktimi i përmbajtjes hidrokarbure në diapazonin C10 deri në C40 me gaz kromatograf

Ministria amendon këtë listë me standardet e reja CEN, dhe miraton gjithashtu metodat që do të përdoren për testet dhe analizat, për të cilat nuk disponohen (akoma) metoda (CEN).

ANEKSI III VLERËSIMI I SIGURISË PËR PRANIMIN E MBETJEVE NË VENDDEPOZITIMET NËNTOKËSORE

1. Filozofia e sigurisë për depozitimin nëntokësor: të gjitha llojet

1.1. Rëndësia e barrierave gjeologjike

Objekti i përfundimtar i asgjësimit final të mbetjeve në depozitimet nëntokësore është izolimi i mbetjeve nga biosfera. Mbetjet, barrierat gjeologjike dhe kavitetet, përfshirë çdo lloj strukturë inxhinierike përbëjnë një sistem që duhet të përmbushë kërkesat e veta së bashku me të gjitha aspektet e tjera teknike.

Kërkesat e ligjit “Për menaxhimin e integruar të ujerave” mund të përmbushen vetëm duke demonstruar sigurinë afatgjatë të instalimit (shikoni seksionin 1.2.7). Ligji “Për menaxhimin e integruar të ujerave” në përgjithësi ndalon shkarkimin drejtpërdrejt të ndotësve në ujërat nëntokësore. Ligji kërkon, gjithashtu, që të merren masa për të parandaluar përkeqësimin e statusit të të gjithë trupave ujorë nëntokësorë.

1.2. Vlerësimi i riskut të vendit specifik

Vlerësimi i riskut kërkon identifikimin e:

- rrezikut (në këtë rast mbetjet e depozituara);
- marrësve (në këtë rast biosfera dhe ndoshta ujërat nëntokësore);
- rrugëve nëpërmjet të cilave substancat që derivojnë nga mbetjet mund të arrijnë biosferën; dhe
- vlerësimit të ndikimit të substancave që mund të arrijnë biosferën.

Kriteret e pranimit për depozitim nëntokësor, duhet të rrjedhin nga, mes të tjerash, analiza e shkëmbit bujtës, prandaj duhet konfirmuar që në këtë vend nuk ekzistojnë kushte që kanë lidhje me ato të specifikuar në aneksin I të këtij vendimi (me përjashtim të aneksit I (2), (3),

(4) dhe (5).

Kriteret e pranimit për depozitim nëntokësor mund të përftohen vetëm duke iu referuar kushteve lokale. Kjo kërkon demonstrimin e përshtatshmërisë së shtresave për krijimin e një depozitimi, d.m.th. një vlerësim të risqeve për vendin mbajtës, duke marrë në konsideratë gjithë sistemin e mbetjeve, strukturat inxhinierike dhe kavitetet dhe trupin shkëmbor bujtës.

Vlerësimi i riskut të instalimit në atë vend specifik kryhet si për fazën operacionale, ashtu edhe për atë pas operacionale. Nga këto vlerësime, mund të nxirren masat e sigurisë dhe të kontrollit të kërkuar dhe mund të zhvillohen kriteret e pranimit.

Do të përgatitet analiza e integruar e vlerësimit të performancës që përfshin komponentët e mëposhtëm:

1. vlerësimin gjeologjik;
2. vlerësimin gjeomekanik;
3. vlerësimin hidrogeologjik;
4. vlerësimin gjeokimik;
5. vlerësimin e ndikimit në biosferë;
6. vlerësimin e fazës operacionale;
7. vlerësimin afatgjatë;
8. vlerësimin e ndikimit të të gjitha impianteve sipërfaqësore në këtë vend.

1.2.1. Vlerësimi gjeologjik

Për formacionin gjeologjik të vendit të depozitimit kërkohet njohuri apo investigim i plotë. Kjo përfshin investigimet dhe analizat e llojeve të shkëmbinjve, tokës dhe topografisë. Vlerësimi gjeologjik duhet të demonstrojë përshtatshmërinë e vendit për depozitim nëntokësor. Ai duhet të përfshijë vendndodhjen, frekuencën dhe strukturën e çdo lloji defekti apo frakturimi në shtresat rrethuese gjeologjike dhe ndikimin potencial të aktivitetit sizmik në këto struktura. Duhet marrë në konsideratë edhe vende të tjera alternative.

1.2.2. Vlerësimi gjeomekanik

Qëndrueshmëria e kaviteve duhet demonstruar nëpërmjet investigimeve dhe parashikimeve të përshtatshme. Mbetjet e depozituara duhet të jenë pjesë e këtij vlerësimi. Proceset duhet të analizohen dhe dokumentohen në mënyrë sistematike.

Duhet demonstruar sa më poshtë vijon:

1. që gjatë dhe pas krijimit të kaviteve, nuk pritet të ndodhë ndonjë deformim madhor te vetë kaviteti apo në sipërfaqen e tokës, gjë që do të pengonte përdorueshmërinë e depozitës nëntokësore ose do të krijonte një mundësi kalimi për në biosferë;
2. që kapaciteti bartës i kavitetit është i mjaftueshëm për të parandaluar shembjen e tij gjatë operacionit;
3. që materialet e depozituara duhet të kenë qëndrueshmërinë e nevojshme në përputhje me vetitë gjeomekanike të shkëmbit bujtës.

1.2.3. Vlerësimi hidrogeologjik

Kërkohet investigimi i plotë i vetive hidraulike për të vlerësuar modelin e rrjedhës së ujërave nëntokësore në shtresat rrethuese bazuar në informacionin mbi konduktivitetin hidraulik të masës shkëmbore, frakturave dhe gradientëve hidraulikë.

1.2.4. Vlerësimi gjeologjik

Kërkohet investigimi i plotë i shkëmbit dhe përbërjes së ujërave nëntokësore me qëllim vlerësimin e përbërjes aktuale të ujërave nëntokësore dhe evolucionin e tyre potencial në kohë, natyrën dhe pasurinë (bollshmërinë) me minerale frakturë mbushëse, si edhe përshkrimin sasiore mineralor të shkëmbit bujtës. Duhet vlerësuar ndikimi i ndryshueshmërisë në sistemin gjeokimik.

1.2.5. Vlerësimi i ndikimit në biosferë

Kërkohet investigimi i biosferës që mund të ndikohej nga depozitimi nëntokësor. Duhet kryer studime bazë për të përcaktuar nivelet e rrethanave natyrore lokale të substancave

përkatëse.

1.2.6. Vlerësimi i fazës operacionale

Për fazën operacionale, analiza duhet të demonstrojë sa më poshtë vijon:

1. qëndrueshmërinë e kaviteteve, siç përcaktohet në seksionin 1.2.2 të kësaj shtojce;
2. asnjë risk të papranueshëm të rrugëkalimit së përshkruar midis mbetjeve dhe biosferës;
3. asnjë risk të papranueshëm që ndikon në funksionimin e impiantit.

Në rastet e demonstrimit të sigurisë operacionale, duhet kryer një analizë sistematike e operacionit të impiantit në bazë të të dhënave specifike mbi inventarin e mbetjeve, menaxhimit të impiantit dhe skemës së operimit. Duhet treguar që mbetjet nuk do të ndërveprojnë me shkëmbin në ndonjë mënyrë kimike apo fizike, gjë e cila do të dëmtonte forcën dhe ngurtësinë e shkëmbit dhe do të rrezikonte vetë depozitimin. Për këto arsye, përveç mbetjeve që ndalohen nga neni 43/1 i ligjit të menaxhimit të integruar të mbetjeve, nuk duhet të pranohen as mbetjet që kanë predispozicion për t'u djegur spontanisht nën kushtet e depozitimit (temperatura, lagështira), produktet e gazta, mbetjet e avullueshme, mbetjet që vijnë nga grumbuj përzierjesh të paidentifikuara.

Duhet identifikuar incidentet e veçanta që në fazën operacionale mund të çojnë në krijimin e një rrugëkalimi midis mbetjeve dhe biosferës. Llojet e ndryshme të risqeve potenciale operacionale duhen përmbledhur në kategori specifike. Duhet vlerësuar efektet e tyre të mundshme. Duhet treguar se nuk ekziston asnjë risk i papranueshëm që të prishet kontrolli i operacionit. Duhet të jepen masat e emergjencës.

1.2.7. Vlerësimi afatgjatë

Me qëllim që të respektohen objektivat e asgjësimit të qëndrueshëm në lëndfill, vlerësimi i riskut duhet të bëhet për periudha afatgjata. Duhet siguruar që nuk do të krijohet asnjë rrugëkalim për në biosferë gjatë periudhës afatgjatë pasoperacionit të depozitimit nëntokësor.

Barrierat e vendit të depozitimit nëntokësor (p.sh. cilësia e mbetjeve, strukturat inxhinierike, mbushja dhe mbyllja e tubave dhe shpimeve), performanca e shkëmbit bujtës, shtresat rrethuese dhe mbingarkesa duhet të përlllogariten në mënyrë sasiore për një periudhë afatgjatë dhe të vlerësohen në bazë të të dhënave të vendit specifik ose supozimeve mjaftueshmërisht konservative. Duhet marrë në konsideratë kushtet gjeokimike dhe gjeohidrologjike, të tilla si rrjedha e ujërave tokësore (shikoni seksionet 1.2.3 dhe 1.2.4 të kësaj shtojce), efica e barrierës, pakësimi natyror, si edhe kullimi i lëngjeve nga mbetjet e depozituara.

Siguria afatgjatë e një depozitimi nëntokësor duhet demonstruar nga vlerësimi i sigurisë, përfshirë përshkrimin e statusit fillestar në një kohë të specifikuar (p.sh. koha e mbylljes) pasuar nga një skenar që nxjerr në pah ndryshimet e rëndësishme që priten përgjatë kohës gjeologjike. Përfundimisht, pasojat e çlirimit të substancave përkatëse nga depozitimi nëntokësor duhet të vlerësohen për skenarë të ndryshëm që reflektojnë evolucionin afatgjatë të biosferës, gjeosferës dhe depozitimit nëntokësor.

Për shkak të jetëgjatësisë së tyre të kufizuar konteinerët dhe shtresa e kavitetit nuk duhet të merren në konsideratë kur vlerësohen risqet afatgjata të depozitave të mbetjeve.

1.2.8. Vlerësimi i ndikimit të impianteve marrëse sipërfaqësore

Megjithëse mbetjet e marra në atë vend mund të jenë të destinuara për asgjësim nënsipërfaqësor, ato do të shkarkohen, testohen dhe mundësisht të depozitohen mbi sipërfaqe, para se të arrijnë në destinacionin e tyre final. Impiantet marrëse duhet të projektohen dhe operohen në mënyrë të tillë që parandalon dëmtimin e shëndetit të njeriut dhe mjedisit lokal. Ato duhet të plotësojnë të njëjtat kërkesa si çdo lloj tjetër impianti marrës mbetjesh.

1.2.9. Vlerësimi i risqeve

Me qëllim mbrojtjen e punëtorëve, mbetjet duhet të depozitohen vetëm në depozitimin nëntokësor të veçuar në mënyrë të sigurt nga aktivitetet minerare. Mbetjet nuk duhet të pranohen n.q.s. përmbajnë ose mund të gjenerojnë substance të rrezikshme që mund të dëmtojnë shëndetin e njeriut, p.sh. mikrobet patogjene të sëmundjeve ngjitëse.

2. Kriteret e pranimit për depozitim nëntokësor – të gjitha llojet

2.1. Mbetjet e përjashtuara

Nën dritën e seksioneve 1.2.1 deri 1.2.8, mbetjet që mund t'i nënshtrohen transformimeve të padëshiruara fizike, kimike ose biologjike pasi të jenë depozituar, nuk duhet të asgjësohen në venddepozitim nëntokësor. Këtu përfshihen sa më poshtë:

- a) mbetjet e listuara në nenin 43/1 të ligjit të menaxhimit të integruar të mbetjeve;
- b) mbetjet dhe përbërësit e tyre që mund të hyjnë në reaksion me ujë ose shkëmbin bujtës nën kushtet e depozitimit nëntokësor dhe që mund të çojnë në:
  - ndryshimin e vëllimit;
  - gjenerimin e substancave apo gazrave të vetëpërflakshëm, toksikë ose shpërthyes; ose
  - çdo reaksion tjetër që mund të rrezikojë sigurinë operationale dhe/ose integritetin e barrierës.

Mbetjet që mund të hyjnë në reaksion me njëra tjetrën duhet të përcaktohen dhe të klasifikohen në grupet e përputhshmërisë; grupet e ndryshme që nuk përputhen duhet të ndahen fizikisht në depozitim;

- c) mbetjet që janë të biodegradueshme;
  - d) mbetjet që kanë erë të fortë;
  - e) mbetjet që mund të gjenerojnë një përzierje ajër-gaz që është toksike ose shpërthyes.
- Në mënyrë të veçantë kjo i referohet mbetjeve që:

- shkaktojnë përqendrime gazi toksik në sajë të trysnisë së pjesshme të përbërësve të tyre,
- formojnë përqendrime kur saturohen brenda një konteneri, të cilat janë më të larta se 10 % e përqendrimit që korrespondon me kufirin e ulët shpërthyes;

f) mbetjet me qëndrueshmëri të pamjaftueshme për t'ju përshtatur kushteve gjeomekanike;

g) mbetjet e vetëpërflakshme ose të predispozuar për t'u djegur spontanisht nën kushtet e depozitimit, produktet e gazta, mbetjet e avullueshme, mbetjet që vijnë nga grumbuj përzierjesh të paidentifikuara.

h) mbetjet që përmbajnë, ose mund të gjenerojnë mikrobe patogjene të sëmundjeve ngjitëse.

2.2. Vlerësimi i riskut të vendit specifik

Pranimi i mbetjeve në një vend specifik duhet t'i nënshtrohet vlerësimit të riskut të atij vendi specifik.

Vlerësimet e vendit specifik të ravigjuara në seksionin 1.2 për mbetjet që do të pranohen në një depozitim nëntokësor duhet të demonstrojnë që niveli i izolimit nga biosfera është i pranueshëm. Kriteret duhet të përmbushen nën kushtet e depozitimit.

2.3. Kushtet e pranimit

Mbetjet mund të depozitohen vetëm në një depozitim nëntokësor të veçuar, në mënyrë të sigurt nga aktivitetet minerare.

Mbetjet që mund të hyjnë në reaksion me njëra tjetrën duhet të përcaktohen dhe të klasifikohen në grupet e përputhshmërisë; grupet e ndryshme që nuk përputhen duhet të ndahen fizikisht në depozitim.

3. Konsiderata shtesë: minierat e kripës

3.1. Rëndësia e barrierave gjeologjike

Në filozofinë e sigurisë për minierat e kripës, shkëmbi që rrethon mbetjet ka një rol të dyfishtë:

- vepron si shkëmb bujtës në të cilin mbetjet futen si në një mburojë;
- së bashku me shtresat e papërshkrueshme shkëmbore të sipërme dhe të poshtme (p.sh. anhidritet), vepron si barrierë gjeologjike që synon të parandalojë hyrjen e ujërave nëntokësore në lëndfill dhe, ku është e nevojshme, të ndalojë në mënyrë të efektshme lëngjet ose gazrat të dalin

nga zona e asgjësimit. Në rastet kur kjo barrierë gjeologjike është dëmtuar nga tubat dhe pusët, ato duhet të mbyllën gjatë operimit në mënyrë që të pengohet hyrja e ujit, dhe duhet të jenë të mbyllura hermetikisht pasi lëndfilli nëntokësor të pushojë së operuari. N.q.s. nxjerrja e mineraleve vazhdon për një kohë më të gjatë se operimi i lëndfillit, zona e asgjësimit të mbetjeve, pasi lëndfilli të ketë pushuar së operuari duhet të mbyllet me një digë të papërshkueshme hidraulikisht, e cila ndërtohet sipas trysnisë operuese hidraulike të llogaritur që i korrespondon thellësisë, në mënyrë të tillë që uji që mund të rrjedhë në minierën që është ende operacionale, të mos mund të penetrojë në zonën e lëndfillit;

- në minierat e kripës, kripa konsiderohet se siguron kontroll total. Mbetjet do të kenë kontakt me biosferën vetëm në rastin e një aksidenti ose të një ngjarje në kohë gjeologjike siç është lëvizja e tokës ose erozioni (për shembull, e lidhur me ngritjen e nivelit të detit). Mbetjet nuk kanë gjasa të ndryshojnë në venddepozitim, dhe pasojat e skenarëve të tillë të dështimit duhet të merren në konsideratë.

3.2. Vlerësimi afatgjatë

Demonstrimi i sigurisë afatgjatë të asgjësimit nëntokësor në një shkëmb kripor duhet të ndërmerret parimisht duke e përcaktuar shkëmbin kripor si shkëmb barrierë. Shkëmbi kripor përmbush kërkesën e papërshkrisë ndaj gazrave dhe lëngjeve, të mbështjelljes së mbetjeve në sajë të konvergjencës së tij dhe të kufizimit plotësisht të mbetjeve në fund të procesit të transformimit.

Konvergenca e shkëmbit kripor nuk kontradikton kërkesën për të pasur kavitate të qëndrueshme në fazën e operimit. Qëndrueshmëria është e rëndësishme për të garantuar sigurinë operacionale dhe mirëmbajtjen e integritetit të barrierave gjeologjike për një kohë të pakufizuar në mënyrë që të sigurojë mbrojtje të vazhdueshme të biosferës. Mbetjet duhen izoluar në mënyrë të përhershme nga biosfera. Rrëshqitja/fundosja e kontrolluar e mbingarkesës ose defekte të tjera në periudha të gjata kohore janë të pranueshme vetëm nëse mund të tregohet se do të ndodhin vetëm transformime pa çarje, se integriteti i barrierës gjeologjike mirëmbahet dhe se nuk formohet asnjë rrugëkalim nëpërmjet të cilit uji do të mund të kontaktonte mbetjet apo mbetjet apo përbërësit e mbetjeve do të mund të migronin në biosferë.

4. Konsiderata shtesë: shkëmbi i fortë

Depozitimi i thellë në shkëmb të fortë këtu përkufizohet si një depozitim nëntokësor në thellësi disa qindra metra, ku shkëmbi i fortë përfshin shkëmbin vullkanik, p.sh. granit ose gneise, gjithashtu mund të përfshijë shkëmbin sedimentarë, p.sh. gur gëlqeror dhe gur ranor.

4.1. Filozofia e sigurisë

Depozitimi i thellë në një shkëmb të fortë është një mënyrë praktike për të shmangur brezat e ardhshëm nga përgjegjësia për mbetjet meqë do të ndërtohet për të qenë pasiv dhe nuk do të ketë nevojë për mirëmbajtje. Për më tepër, ndërtimi nuk do të pengojë rikuperimin e mbetjeve ose mundësinë për të ndërmarrë masa korrektuese në të ardhmen. Gjithashtu ai duhet projektuar në mënyrë të tillë që të sigurojë që efektet negative apo përgjegjësitë mjedisore që rrjedhin nga aktivitetet e brezave të sotëm, të mos bien mbi brezat e ardhshëm.

Në filozofinë e sigurisë së asgjësimit nëntokësor të mbetjeve, koncepti kryesor është izolimi i mbetjeve nga biosfera, si edhe pakësimi natyror i çdo lloji ndotësi që kullon nga mbetjet. Për lloje të caktuara substancash dhe mbetjesh të rrezikshme, është identifikuar nevoja për të mbrojtur shoqërinë dhe mjedisin nga ekspozimi i qëndrueshëm përgjatë periudhave të stërzgjatura kohore. Një periudhë kohore e stërzgjatur nënkupton disa mijëra vjet. Nivele të tilla mbrojtjeje mund të arrihen nëpërmjet depozitimit të thellë në shkëmb të fortë. Depozitimi i thellë i mbetjeve në shkëmb të fortë mund të bëhet ose në një ish-minierë, ku aktiviteti i nxjerrjes së mineraleve ka përfunduar, ose në një impiant të ri depozitimi.

Në rastin e depozitimit në shkëmb të fortë, nuk është i mundur kontrolli total. Në këtë rast, depozitimi nëntokësor duhet ndërtuar në mënyrë të tillë që hollimi natyror i shtresave rrethuese të ndërmjetësujë efektin e ndotësve në atë masë që ato të mos kenë efekte negative të pakthyeshme në mjedis. Kjo do të thotë që kapaciteti i mjedisit të afërt për të pakësuar dhe

degraduar ndotësit do të përcaktojë pranueshmërinë e shkarkimit/çlirimit të ndotësve nga një impiant i tillë.

Kërkesat e të ligjit të menaxhimit të integruar të ujërave mund të përmbushen vetëm duke demonstruar sigurinë afatgjatë të instalimit (shikoni seksionin 1.2.7). Performanca e një sistemi depozitimi të thellë duhet vlerësuar në mënyrë holistike, duke shpjeguar funksionin koherent të përbërësve të ndryshëm të sistemit. Ligji i menaxhimit të integruar të ujërave ndalon në përgjithësi, shkarkimin e ndotësve drejtpërdrejt në ujërat nëntokësore. Ligji kërkon gjithashtu që të merren masa që të parandalohet përkeqësimi i statusit të të gjithë trupave ujqorë nëntokësorë. Për depozitimin e thellë në shkëmb të fortë kjo kërkesë respektohet kur asnjë shkarkim i substancave të rrezikshme nga depozitimi nuk arrin biosferën (përfshirë pjesët e sipërme të sistemit të ujërave nëntokësore të aksesueshme për biosferën) në sasi apo përqendrime që shkaktojnë efekte negative. Për këtë arsye duhet të vlerësohen rrugëkalimet e ujit në dhe për në biosferë. Duhet vlerësuar ndikimi i ndryshueshmërisë në sistemin gjeohidraulik.

Formimi i gazit në depozitimin e thellë në shkëmb të fortë mund të ndodhë për shkak të prishjes afatgjatë të mbetjeve, ambalazhimit dhe strukturave inxhinierike. Për këtë arsye, kjo gjë duhet marrë në konsideratë në projektimin e vendit për depozitimin e thellë në shkëmb të fortë.

ANEKSI IV PËRMBLEDHJE E OPSIONEVE TË ASGJËSIMIT NË LENDFILL TË PËRCAKTUARA NGA KY VENDIM

Hyrje

Figura 1 pasqyron një përmbledhje të opsioneve për asgjësimin në lëndfill të mbetjeve siç përcaktohen nga ky vendim së bashku me disa shembuj të nënkategorive të kategorive kryesore të lëndfilleve. Pika e fillimit (këndi i majtë sipër) përfaqëson një mbetje që duhet të asgjësohet në lëndfill. Në përputhje me nenin 42 të ligjit “Për menaxhimin e integruar të mbetjeve”, para asgjësimit në lëndfill për shumicën e mbetjeve kërkohet të bëhen disa trajtime. Përkufizimi i përgjithshëm i “trajtimit” është relativisht i gjerë dhe në një masë të madhe i është lënë Agjencisë Kombëtare të Mjedisit. Mbetja nuk i përket asnjë prej kategorive të listuara në nenin 43 të ligjit “Për menaxhimin e integruar të mbetjeve”.

1. Lëndfillet e mbetjeve inerte

Pyetja e parë që lind është nëse mbetja mund të klasifikohet ose jo si e rrezikshme. Nëse mbetja nuk është e rrezikshme (sipas ligjit “Për menaxhimin e integruar të mbetjeve” dhe listës aktuale të mbetjeve), pyetja tjetër që lind është nëse mbetja mund të jetë mbetje inerte apo jo. N.q.s. plotëson kriteret e mbetjeve që mund të asgjësohen në një lëndfill mbetjesh inerte (kategoria A, shihni figurën 1 dhe tabelën 1), mbetja mund të vendoset në një lëndfill për mbetjet inerte.

Mbetjet inerte mund të vendosen edhe në lëndfillet e mbetjeve jo të rrezikshme me kusht që të plotësojnë kriteret e përshtatshme (që në përgjithësi duhet t'i plotësojnë).

2. Lëndfillet e mbetjeve jo të rrezikshme dhe nënkategoritë e tyre

Nëse mbetjet nuk janë të rrezikshme apo inerte, d.m.th. jo të rrezikshme, duhet të shkojnë në lëndfillin e mbetjeve jo të rrezikshme.

Ministri, me urdhër, përcakton nënkategoritë e lëndfilleve për mbetjet jo të rrezikshme në përputhje me strategjinë kombëtare të menaxhimit të mbetjeve dhe kërkesat e këtij vendimi.

Tri nënkategoritë kryesore të lëndfilleve për mbetjet jo të rrezikshme tregohen në figurën 1: lëndfilli për mbetjet inorganike me përmbajtje të ulët organike/të biodegradueshme (B1), lëndfilli për mbetjet organike (B2) dhe lëndfilli për mbetjet e përziera jo të rrezikshme me përmbajtje të konsiderueshme materialesh si organike/të biodegradueshme ashtu edhe inorganike. Vendet e nënkategorisë B1 mund të ndahen më tej në vende për mbetjet që nuk plotësojnë kriteret e përcaktuara në seksionin 2.2.2 për mbetjet jo të rrezikshme inorganike që

mund të asgjësohen bashkë me mbetjet e rrezikshme të qëndrueshme jo reaktive (B1a) dhe vende për mbetjet që i plotësojnë këto kritere (B1b). Vendet e nënkategorisë B2 mund, për shembull, të ndahen më tej në lëndfille bioreaktive dhe lëndfille për mbetje më pak reaktive, të trajtuara biologjikisht. Monofillet dhe lëndfillet për mbetjet e ngurtësuar/monolite mund të përcaktohen brenda çdo nënkategorie (shikoni shënimin në fund të faqes poshtë tabelës 1).

Ministri, me urdhër, miraton kriteret kombëtare të pranimit me qëllim që të sigurohet dërgimi i mbetjeve jo të rrezikshme të caktuara në nënkategoritë e ndryshme të lëndfilleve për mbetjet jo të rrezikshme. Të gjitha mbetjet jo të rrezikshme (subjekt i klauzolave të nenit 43 të ligjit “Për menaxhimin e integruar të mbetjeve”, dhe paragrafit 3 të këtij vendimi) mund të shkojnë në lëndfillin për mbetjet jo të rrezikshme të përziara (nënkategoria B3).

3. Vendosja e mbetjeve të rrezikshme të qëndrueshme jo reaktive në lëndfillin e mbetjeve jo të rrezikshme

N.q.s. mbetjet janë të rrezikshme, përmes trajtimit të tyre mund të bëhet e mundur që ato të mund të plotësojnë kriteret për vendosjen e mbetjeve të rrezikshme të qëndrueshme jo reaktive në lëndfillet e mbetjeve jo të rrezikshme brenda qelizave të ngushta për mbetjet inorganike me përmbajtje të ulët organike/të biodegradueshme që plotësojnë kriteret në seksionin 2.2.2 (nënkategoria B1b). Mbetjet mund të jenë granulore (të bëra kimikisht të qëndrueshme) ose të ngurtësuar/monolite.

4. Lëndfillet e mbetjeve të rrezikshme

Nëse mbetjet e rrezikshme nuk plotësojnë kriteret për vendosjen në një lëndfill të kategorisë B1b apo qelizë për mbetjet jo të rrezikshme, pyetja tjetër mund të jetë nëse ato i plotësojnë ose jo kriteret për pranim në lëndfillin e mbetjeve të rrezikshme (kategoria C). Nëse kriteret plotësohen, atëherë mbetjet mund të vendosen në lëndfillin e mbetjeve të rrezikshme.

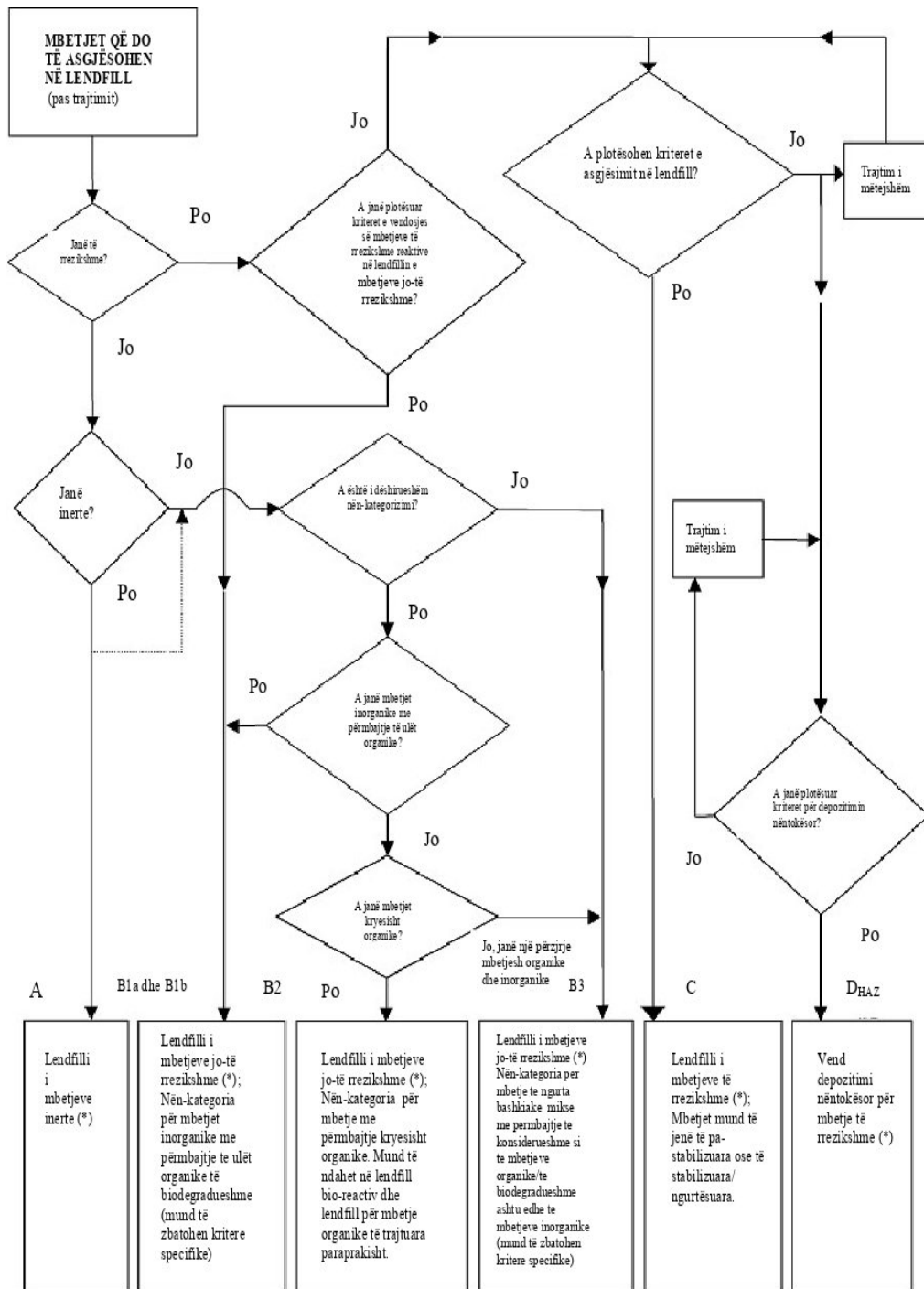
Nëse kriteret për pranim në lëndfillin e mbetjeve të rrezikshme nuk plotësohen, mbetjet mund t'i nënshtrohen trajtimit të mëtejshëm dhe të testohen përsëri kundrejt kritereve, deri sa ato të plotësohen.

5. Depozitimi nëntokësor

Në mënyrë alternative, mbetjet mund të testohen kundrejt kritereve për depozitimin nëntokësor. Nëse plotësohen kriteret, mbetjet mund të shkojnë në një impiant depozitimi nëntokësor për mbetjet e rrezikshme (kategoria e lëndfillit DHAZ). Nëse nuk plotësohen kriteret e depozitimit nëntokësor, mbetjet mund t'i nënshtrohen trajtimit të mëtejshëm dhe të testohen përsëri.

Megjithëse depozitimi nëntokësor ka mundësi të rezervohet për mbetje të rrezikshme speciale, kjo nënkategori, në parim, mund të përdoret gjithashtu edhe për mbetjet inerte (kategoria DINERT) dhe mbetjet jo të rrezikshme (kategoria DNON-HAZ).

Diagrami më poshtë tregon opsionet e asgjësimit në lëndfill të përcaktuara nga ky kendim.

(*) në parim, depozitimi nën tokë është i mundshëm për mbetje inerte dhe jo-të rrezikshme.

Pasqyra e kategorive të lëndfillit dhe shembuj të nënkategorive.

Kategoria e lëndfillit	Nënkategoritë madhore (impianetet e depozitimit nëntokësor, monofillet dhe lëndfilllet për mbetjet e ngurtësuarra monolite (*) të mundshme për të gjitha kategoritë e lëndfillit)	Identifikimi	Kriteret e pranimit
Lëndfilli i mbetjeve inerte	Lëndfilli që pranon mbetjet inerte	A	Kriteret për kullimin e lëngjeve nga lëndfilli dhe përmbajtjen përbërësve organikë janë përcaktuar (seksioni 2.1.2). Kriteret për përmbajtjen e komponentëve inorganikë duhen përcaktuar.
Lëndfilli i mbetjeve jo të rrezikshme	Lëndfilli për mbetjet jo të rrezikshme inorganike me përmbajtje të ulët lëndësh organike/të biodegradueshme, në rastet kur mbetjet nuk plotësojnë kriteret e përcaktuara në seksionin 2.2.2. për ato mbetje inorganike jo të rrezikshme që mund të asgjësohen në lëndfill së bashku me mbetjet e rrezikshme të qëndrueshme jo reaktive	B1a	Kriteret për kullimin e lëngjeve nga lëndfilli dhe përmbajtjen totale
	Lëndfilli për mbetjet jo të rrezikshme inorganike me përmbajtje të ulët lëndësh organike/të biodegradueshme	B1b	Kriteret për kullimin e lëngjeve nga lëndfilli dhe përmbajtjen e karbonit organik total (TOC) dhe veçoritë e tjera janë përcaktuar të përbashkëta për mbetjet granulare jo të rrezikshme dhe mbetjet e qëndrueshme të rrezikshme jo reaktive (seksioni 2.2). Gjithashtu, për këtë të fundit, janë përcaktuar edhe kriteret shtesë të qëndrueshmërisë. Kriteret për mbetjet monolite duhen përcaktuar
	Lëndfilli për mbetjet organike jo të rrezikshme	B2	Kriteret për kullimin e lëngjeve nga lëndfilli dhe përmbajtjen totale
	Lëndfilli për mbetjet e përziera jo të rrezikshme me përmbajtje të konsiderueshme si të mbetjeve organike/të biodegradueshme ashtu edhe të mbetjeve inorganike.	B3	Kriteret për kullimin e lëngjeve nga lëndfilli dhe përmbajtjen totale

Lendfilli i mbetjeve të rrezikshme	Lendfilli sipërfaqësor për mbetjet e rrezikshme	C	Kriteret për kullimin e lëngjeve nga lendfilli për mbetjet granulore të rrezikshme dhe përmbajtjen totale të disa komponentëve janë përcaktuar (seksioni 2.4). Kriteret për mbetjet monolite duhen përcaktuar. Kriteret shtesë për përmbajtjen e ndotësve duhen përcaktuar.
	Vendi i depozitimit nëntokësor	DHAZ	Kërkesat e veçanta janë listuar në aneksin III.

(*) Nënkatëgoritë e mbetjeve monolite kanë lidhje vetëm me B1, C dhe DHAZ, dhe ndoshta A.

ANEKSI V PROCEDURAT E KONTROLLIT DHE VETËMONITORIMIT NË FAZAT E OPERIMIT DHE KUJDESIT PAS MBYLLJES

1. Hyrje

Qëllimi i këtij Aneksi është të përcaktojë procedurat minimale të vetëmonitorimit që duhet kryer për të kontrolluar:

- që mbetjet janë pranuar të asgjësohen në përputhje me kriteret e përcaktuara për kategorinë e lendfillit në fjalë;
- që proceset brenda lendfillit kryhen siç duhet;
- që sistemet e mbrojtjes e mjedisit funksionojnë plotësisht siç janë planifikuar;
- që kushtet e lejes së lendfillit plotësohen.

2. Të dhënat meteorologjike

Në rast se Ministri kërkon që balancat e ujit të përdoren si një mjet efektiv për të vlerësuar nëse lëngjet e lendfillit po rritin nivelin e tyre në trupin e lendfillit ose po rrjedhin, për aq kohë sa kërkohet nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit, përmes vetëmonitorimit në lendfill ose në stacionin meteorologjik më të afërt, duhet të grumbullohen këto të dhëna:

		Faza e operimit	Faza e kujdesit pas mbylljes
2.1	Vëllimi i precipitimit	Çdo ditë	Çdo ditë, shtuar te vlerat mujore
2.2	Temperatura (min, maks, në orën 14.00)	Çdo ditë	Mesatarja mujore
2.3	Drejtimi dhe forca e erës mbizotëruese	Çdo ditë	Nuk kërkohet
2.4	Evaporimi (lizimetri ose metoda të tjera të përshtatshme)	Çdo ditë	Çdo ditë, shtuar te vlerat mujore
2.5	Lagështira atmosferike (në orën 14:00)	Çdo ditë	Mesatarja mujore

3. Të dhënat për shkarkimet: kontrolli i ujit, lëngjeve që kullojnë nga lendfilli dhe gazit

Marrja e mostrave të lëngjeve që kullojnë nga lendfilli dhe ujërave sipërfaqësore (nëse janë të pranishëm) duhet të kryhet në pikat përfaqësuese. Marrja e mostrave dhe matja (vëllimi dhe përbërja) e lëngjeve që kullojnë nga lendfilli duhet të kryhet në mënyrë të veçantë në çdo pikë ku kullojnë lëngjet e shkarkuara nga ai venddepozitim. Referencë: udhëzime të përgjithshme mbi teknologjinë e marrjes së mostrave, ISO 5667-2 (1991).

Vetëmonitorimi i ujërave sipërfaqësore (nëse janë të pranishëm) duhet të kryhet në jo më pak se dy pika në drejtimin e rrjedhjes, një përpara vendit të lendfillit dhe një mbrapa tij.

Vetëmonitorimi i gazit duhet të jetë përfaqësues për çdo seksion të lendfillit. Frekuenca e

marrjes së mostrave dhe analizave listohet në tabelën e mëposhtme. Për lëngjet që kullojnë nga lëndfilli dhe për ujin, duhet të merret për vetëmonitorim një mostër përfaqësuese e përbërjes mesatare.

Frekuenca e marrjes së mostrave duhet të përcaktohet në bazë të morfologjisë së mbetjeve në lëndfill (në përgjithësi dhe, të gruposura etj.). Frekuenca e marrjes së mostrave do të specifikohet në lejen e mjedisit.

		Faza e operimit	Faza e kujdesit pas mbylljes (3)
3.1	Vëllimi i lëngjeve që kullojnë nga lëndfilli	Çdo muaj (1) (3)	Çdo gjashtë muaj
3.2	Përbërja e lëngjeve që kullojnë nga lëndfilli (2)	Çdo tremujor (3)	Çdo gjashtë muaj
3.3	Vëllimi dhe përbërja e ujërave sipërfaqësore (7)	Çdo tremujor (3)	Çdo gjashtë muaj
3.4	Shkarkimet potenciale të gazrave dhe trysnia atmosferike (4) – (metan -CH ₄ , dioksid karboni - CO ₂ , oksigjen -O ₂ , sulfur hidrogjeni -H ₂ S, hidrogjen - H ₂ , oksid karboni - CO, etj.)	Çdo muaj (3) (5)	Çdo gjashtë muaj (6)

1) Frekuenca e marrjes së mostrave mund të përcaktohet në bazë të morfologjisë së mbetjeve në lëndfill (në përgjithësi dhe, të gruposura etj.). Kjo duhet të specifikohet në lejen e mjedisit.

2) Parametrat që duhen matur dhe substancat që duhen analizuar variojnë sipas përbërjes së mbetjeve të depozituara; ato duhet të parashtrihen në lejen e mjedisit dhe të pasqyrojnë karakteristikat e lëngzimit të mbetjeve.

3) Në qoftë se llogaritja e të dhënave tregon se intervalet më të gjata janë po aq efektive, mund të përcaktohet intervale më të gjata. Për lëngjet që kullojnë nga lëndfilli gjithmonë konduktiviteti duhet të matet të paktën një herë në vit.

4) Këto matje janë të lidhura kryesisht me përmbajtjen e materialeve organike në mbetje.

5) Metani - CH₄, dioksidi i karbonit - CO₂, oksigjeni - O₂, rregullisht, gazrat e tjera siç kërkohet, sipas përbërjes së mbetjeve të depozituara, me vizionin për të pasqyruar veçoritë e tyre të kullimit të lëngjeve.

6) Efiçenca e sistemit të nxjerrjes së gazit duhet të kontrollohet vazhdimisht.

7) Nisur nga karakteristikat e vendit të lëndfillit, Agjencia Kombëtare e Mjedisit mund të vendosë të mos i kërkojë këto matje.

Vini re që 3.1 dhe 3.2 zbatohen vetëm aty ku ka grumbullim lëngjesh nga lëndfilli (shikoni aneksin I (2)).

4. Mbrojtja e ujërave nëntokësore

4.1 Marrja e mostrave

Matjet duhet të bëhen në mënyrë të tillë që të ofrojnë informacion mbi ujërat nëntokësore që mund të ndikohen nga shkarkimi i mbetjeve. Kërkohet të paktën një pikë matjeje në vendin ku këto ujëra futen në lëndfill dhe dy në vendin ku ato dalin prej tij. Në varësi të rezultateve të ndonjë studimi hidrogeologjik specifik dhe nevojës për një identifikim sa më të hershëm të ndonjë shkarkimi aksidental të lëngjeve që kullojnë nga lëndfilli në ujërat tokësorë ky numër mund të rritet.

Mostrat duhet të merren të paktën në tri vendndodhje përpara operacioneve të mbushjes me qëllim që të krijojnë vlerat e referencës për mostrat e ardhshme. Referenca: kampionët e ujërave tokësorë, ISO 5667, pjesa 11, 1993.

4.2 Vetëmonitorimi

Parametrat që duhen analizuar në mostrat e marra duhet përcaktuar në varësi të përbërjes së pritshme e lëngjeve që kullojnë nga lëndfilli dhe të cilësisë së ujërave nëntokësore në zonë. Në përzgjedhjen e parametrave për analiza duhet marrë parasysh lëvizshmëria në zonën e ujërave

tokësorë. Parametrat mund të përfshijnë parametra indikatorë me qëllim që të sigurojnë informacion sa më të hershëm për ndryshimet e cilësisë së ujërave.

Parametrat e rekomanduar janë: pH, TOC, fenole, metalet e rënda, fluoruret, AS (arseniku), vajrat/hidrokarburet.

		Faza operacionale	Faza e kujdesit pas mbylljes
4.2.1	Niveli i ujërave nëntokësore	çdo gjashtë muaj (1)	çdo gjashtë muaj (1)
4.2.2	Përbërja e ujërave nëntokësore	frekuenca specifike sipas vendit (2) (3)	frekuenca specifike sipas vendit (2) (3)

1) Në qoftë se nivelet e ujërave nëntokësore luhaten, frekuenca duhet të rritet.

2) Frekuenca duhet të bazohet në mundësinë për marrjen e masave rehabilituese në kohën midis marrjes së dy mostrave n.q.s. arrihet një nivel trigger, që do të thotë se frekuenca duhet të përcaktohet në bazë të njohurive dhe të vlerësimit të shpejtësisë së rrjedhjes së ujërave nëntokësore.

3) Kur arrihet një nivel trigger (shikoni C), është i nevojshëm të bëhet një verifikim duke përsëritur marrjen e mostrave. Kur niveli të jetë konfirmuar, duhet të ndiqet plani i emergjencës (që është përcaktuar në lejen e mjedisit).

4.3 Nivelet trigger

Siç referohet në kapitujt IX dhe X, duhet të konsiderohen se kanë ndodhur efektet negative të rëndësishme kur analiza e mostrave të ujërave nëntokësore tregon një ndryshim të rëndësishëm në cilësinë e tyre. Niveli trigger duhet të përcaktohet duke marrë parasysh formacionet hidrogeologjike specifike në vendndodhjen e lëndfillit dhe në cilësinë e ujërave nëntokësore. Kur është e mundur, niveli trigger duhet të përcaktohet në lejen e mjedisit.

Vëzhgimet duhet të vlerësohen në bazë të grafikut të kontrollit me rregulla të përcaktuara për kontrollin dhe nivelet për çdo pus me gradient nga poshtë (drejtim poshtë). Nivelet e kontrollit duhet të përcaktohen nga ndryshimet lokale në cilësinë e ujërave tokësore.

5. Vetëmonitorimi sipas topografisë së vendit: të dhëna për trupin e lëndfillit

		Faza operacional e	Faza e kujdesit pas mbylljes
5.1	Struktura dhe përbërja e trupit të lëndfillit (1)	çdo vit	çdo vit
5.2	Sjellja sedimentare e nivelit të trupit të lëndfillit	çdo vit	çdo vit

1) Të dhënat për statusin e planit të lëndfillit: sipërfaqja e zënë nga mbetjet, vëllimi dhe përbërja e mbetjeve, metodat e depozitimit, koha dhe kohëzgjatja e depozitimit, llogaritja e kapacitetit të mbetur që është ende i disponueshëm në lëndfill.

